

FIKİR PERVER

Fikir, Sanat ve Edebiyat..

SAYI 37 AĞUSTOS 2022

dida

Ey Türk Gençliği,

Birinci vazifen, Türk istiklâlini, Türk Cumhuriyetini, ilelebet, muhafaza ve müdafaa etmektir. Mevcudiyetinin ve istikbalinin yegâne temeli budur. Bu temel, senin, en kıymetli hazinendir. İstikbalde dahi, seni, bu hazineden, mahrum etmek isteyecek, dahilî ve haricî, bedhahların olacaktır. Bir gün, istiklâl ve cumhuriyeti müdafaa mecburiyetine düşersen, vazifeye atılmak için, içinde bulunacağın vaziyetin imkân ve şerâitini düşünmeyeceksin! Bu imkân ve şerâit, çok nâmüsait bir mahiyette tezahür edebilir. İstiklâl ve cumhuriyetine kastedecek düşmanlar, bütün dünyada emsali görülmemiş bir galibiyetin mümessili olabilirler. Cebren ve hile ile aziz vatanın, bütün kaleleri zaptedilmiş, bütün tersanelerine girilmiş, bütün orduları dağıtılmış ve memleketin her köşesi bilfiil işgal edilmiş olabilir. Bütün bu şerâitten daha elîm ve daha vahim olmak üzere, memleketin dahilinde, iktidara sahip olanlar gaflet ve dalâlet ve hattâ hıyanet içinde bulunabilirler.

Hattâ bu iktidar sahipleri şahsî menfaatlerini, müstevlilerin siyasi emelleriyle tevhit edebilirler. Millet, fakru-zaruret içinde harap ve bîtap düşmüş olabilir.

Ey Türk istikbalinin evlâdı! İşte, bu ahval ve şerâit içinde dahi, vazifen; Türk İstiklâl ve cumhuriyetini kurtarmaktır!

Muhtaç olduğun kudret, damarlarındaki asîl kanda, mevcuttur!

2017 senesinde başlattığımız "Geleceğimiz Kitapta" adlı köy okullarına kütüphane kurma projemizi 2 yıldır sürdürürken ülkemizdeki genç yazarların ülkesine seslenmesi için 2019 Ağustos ayı itibariyle Fikirperver Dergi olarak karşınızdayız. Amacımız gençlerin hislerini bu dergi vasıtasıyla yazıya dökmesidir. Keyifli okumalar dileriz.

Yazarlarımız

Meral Hazırol
Veli Teke
Rukiye Baştürk
Tuğba Bademci
Şüheda Bice
Mehmet Ali Keskinliç
Elif Atamer
Gözde Bolat
Beyda Topan
Asya Alin Arslan
İsmail İğdeli/William
Wordsworth/Çeviri: Nazmi
Ağıl/Çeviri: Nesrin Erkan
Buse Çiğil
Hatice Çemrek Güler/ Hiç
İbrahim Ünsal
Şehnaz Orhan
Cengiz Yozbatıran

Sizden Gelenler

Büşra AYRANCIOĞLU
Beyda TOPAN
Şeyma ARKIN

Editörlerimiz

Merve KAKICI
Meryem ÇAYCI
Özgür AKTAŞ

Kapak İllustrasyon

Dilayda TURGUT

Tasarım

Sıla ERGÜN
Yaren GÜZELKARALAR

Sesli Dergi

Sıla Naz KALENDER

Web Tasarım

Emre KIDIR

İletişim

Bengü KURU
Büşra AYRANCIOĞLU
Sevgi YÜKSEL
Sıla Naz KALENDER

2019 yılında ülkemizin gençlerinin isteklerini dile getirmek için oluşturulan Fikirperver dergi' de siz de yazmak isterseniz bizimle mail yoluyla iletişime geçebilirsiniz.

37. sayı

Ağustos/2022

fikirperverdergi.com

▶ Fikirperver Dergi

📷 🐦 fikirperverdergi

fikirperverdergi@gmail.com

Geleceğimiz Kitapta

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından köy okullarına kütüphane projesi bugün itibariyle ulaşmıştır. İncelemek için sosyal medya hesaplarını ziyaret edebilirsiniz.

▶ Geleceğimiz Kitapta

📷 🐦 @gelecegimizkitapta

TOHUMDAN FIDANA: FİKİRPERVER

Doğurmak!

Toprağa bahşedilmiş en muhteşem vasıf. Sabırla, azimle ve engin bir gönülle ilmek ilmek işlediği tohuma üflenen ruh ile hayata göz kırpış. Tüm bildiklerimizden başka bir şeydir bu. Ne anlatacak kadar kelime dağarcığımız vardır ne de farkındalığımız. Hz.Adem'e ilk olarak tüm isimler öğretilmişken biz neden yoksuzluğunu çekeriz? İsimlerin ne vasfı ola ki ilk öğretilenler olsun? Toprağa toprak demek ve doğurganlık vasfını kendisine vermek için en çok isimlere ihtiyacımız vardır. Tıpkı şu an Irak makamında çalan peşrevi kapatıp cırcır böceklerinin yaptığı toprak bestesine dönmem ve dahi bunu size toprak bestesi olarak ifade etmem gibi.

Karşımda sabit, mutlak ağır ve durağan bir toprak duruyor. Dışarıdan gelen hiçbir etki ile değişmeyen, her durumda karşısındakini değiştiren bir mah-luktan bahsediyorum. Bu kadar sabitlikle taş olsa çatlar, derken çoğu zaman ona sabırla muamele edemediğimizden bırakıp gideriz toprağı. Siz bir günde doğum yapan bir canlı gördünüz mü? Çekirdekten çınara geçişin kolay ve hızlı olacağını kim söyledi? O çekirdeği sarıp sarmalayan, ihtiyacı olan güneş ışığını, suyu, mineral ve vitaminleri sağlayan bir ana olacak ki hayata karışmak için sabırsızlıkla çatlayan çekirdekler olsun. Toprağın üzerine ilk çıkışında şimdye kadar kendisini besleyen güneşe teşekkür etsin. Üzerine iplik iplik yağ-mur tanelerine şükranlarını sunsun. Tatlı tatlı esen sabah yeline kapılıp gitsin. Bu aşk içinde büyüsün, serpinsin, öpüp koklansın. Üç beş satıra sığsın da cümleler üç beş yıla yayılsın hakiki devinimler.

Sabırımız var mı bu kadar süre beklemeye? Eğer cevabımız evetse doğumu anlamanın eşiğine varmışızdır. İlk olarak toprağı hazırlarız. Durağan ve sabit olsa da ona dokundukça hayat üfler bize. Her bir çapa darbesinde içimizi okşayan yumuşak yüzünü göstermeye başlar. Biz onu mamur ettikçe o da göğsünü genişletir ve şaire hak verir:

“Padişah konmaz saraya, hâne mamur olmadan.” (Şemseddin Ahmed Sivasî)

Hâneyi mamur etmek yazıldığı kadar kolay olmaz, dile kolaydır söylemesi.

Her bir çapa darbesinde yepyeni dünyaların kapıları açılır. Yer üstünde tanık olduğumuz mahlukata yer altında bambaşka bir grup daha katılır. Karşımıza

çıkan böcekleri hemen çapanın ucuyla öldürmek için yeltenen bizlere engin

gönüllü olmanın ne demek olduğunu gösterir de görenedir görene! “Yıllardır

hepsini göğsümde büyütürüm, ilk gördüğünü katletmenin nedeni ne? Yarın

bir gün sen de geleceksin buraya, sana da yer açacağım göğsümde, onlarla bir-

likte devam edeceğiz yaşamaya. Şimdi bölüşemediğin ne ki?” diyecek görene. İşte bu bize sürekli toprakla

uğraşan insanların yüce gönüllülüğünün kaynağını gösterir. Bestami Yazgan'ın “Engin ol gönül, engin ol”

dizelerinin hayat bulduğu kaynağa gideriz. Bozkır insanının hiç vazgeçmeden toprağa sıkı sıkı sarılarak

gönlünü enginleştirmesini ve kar altında kalan buğday tanelerinin başını dik tuttuğunda boy vereceğini

söyler türküler. Sabır ve çabanın ne demek olduğunu toprak bize bir kez daha hatırlatır. Artık tohumun

toprağa düşme vakti gelmiştir, habbe de denir, muhabbetle aynı kökten gelmektedir. Sevgi de tohum gibi

büyür, çoğalır, dönüşür; sonsuz ve sınırsızdır. Bundan mıdır acaba sevgiyle ekilen her tohumun bire bin

verişi?

Tohumun toprakla buluşmasında neler olur, neler yaşanır bilinmez. Malum toprağa giren hiçbir şey hakkında bilgimiz yoktur. Biz toprağın ona damla damla su verdiğine, üşümesin diye sarıp sarmaladığına inanırız. Her an katre-i merhametiyle ruhunu beslerken hiç acele etmez: “Ben sana elimden geldiğince bakarım, tüm gönlümle severim; bugün yapabildiğimi yaparım lakin yarını bilmem.” Beklentisiz bir bakıştır bu, benden sonra yaşasın diye umut dolu bir büyütmedir. Tohumun kaderinde gün görmek varsa toprağın ona verdiği güzellikleri içine alır da alır. Bir süre sonra aldıkları içine sığmaz olur da çatlayıverir. İşte bunun adı hayattır, toprağa sıkı sıkı sarılma sırası minik tohumdandır. Çatlaktan dışarı çıkan kollar aslında toprağa sarılmaktadır; yeni doğan bir bebeğin annesinin parmağını tutması, kokusunu tanıması ve ona sokulması gibi sokulur toprağa. Şükran ve minnet doludur bu sarılma, sebebe teşekkür edercesine.

Yeryüzüne merhaba demek için artık günler sayılıdır. Biz bunu göremeyiz de o yer altında kurduğu sağlam temellerin üzerinde durmak için hazırdır. Önce toprakta minik bir yer açılır. Kafası toprağa dönük usulca yukarı doğru uzanır. Önce havayı koklar, sonra güneşe selam verir. Bunca zaman toprak aracılığıyla istifade ettiği kaynaklarla tanışma vakti gelmiştir. Sonra kafasına düşen bir su damlası ile başı döner. Neler oluyor, demeye kalmadan bir tane daha. Hemen tadına bakar yaşam kaynağının, “Sen miydin?” diye tatlı bir sitem

gönderir. Hem tanıır hem tanışır hem de edeple selamlaşır gökyüzüyle. Kul Nesimi ile tam da bu esnada tanışır:

“Gâh çıkarım gökyüzüne,

Seyrederim âlemi.

Gâh inerim yeryüzüne,

Seyreder âlem beni.”

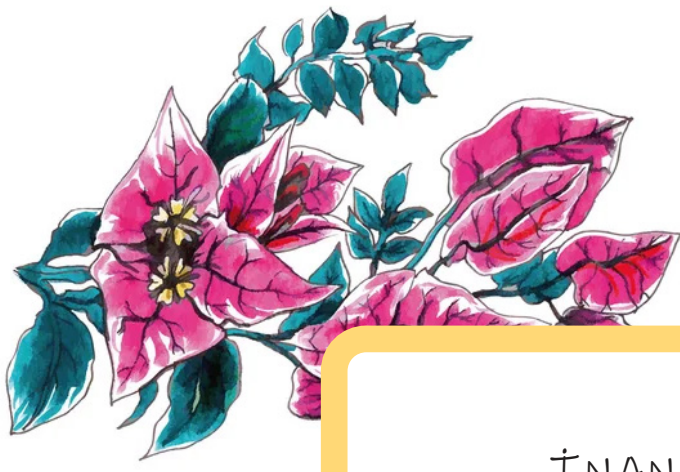
Tanıdıkça sever, sevdikçe bilir, bildikçe amel etmeye başlar. Tohumlar fidana, fidanlar ağaca, ağaçlar ormana dönmeye başlar güzel yurdumuzda. Ne garip değil mi bir tohumla başlayan bu yolculuk insanda da fikirde de aynıdır. Zaman, sabır ve çaba ile geçen gebelik süreci fevkalade bir doğumla taçlanır ve yepyeni bir canla müşerref olur bu dünya.

Bundan 3 yıl önce, Ankara’da bir çay ocağında üç gencin toprağa attığı bir tohum: FİKİRPERVER. Hayallerle, umutlarla, inanç ve azimle beslenen bu tohum bütün bunların hakkını vermek için yeryüzüne çıktı. Bir damla su kaçtı boğazına, sonra güneş içini ısıttı, birkaç yazarla boy vermeye başladı. “Nasıl olacak?” tereddütleri bazen büyümesini yavaşlattı. Zaman zaman rüzgâr dallarını kırdı, gövdesine dandan böcekler onu kemirdi ya da kocaman bir bina güneşini kesti. O her şeye ve herkese rağmen dimdik ayakta durmakta kararlı: “Yaşamak bir ağaç gibi tek ve hür ve bir orman gibi kardeşçesine.” (Nazım Hikmet Ran)

Fikri hür, vicdanı hür insanların yaprak yaprak yeşermesiyle büyümeye ve pek çok insana ilham olmaya devam ediyor. FİKİRPERVER’in tohumdan fidana uzanan yolculuğunda onun bir yaprağı olmaktan her zaman mutlu oldum. Kökleri toprakta ve ona ihtiyacı olan tüm besinleri sağlıyor. Havası, suyu ve güneşi her an onun hizmetinde. Bize düşen dallarına destek vermek, gerektiğinde budamak, dibini çapalamak, böcek ve sarmaşıkları temizlemek, belki de en önemlisi gölge etmemek. Dilin olsaydı sen de Diyojen gibi bizlere: “Gölge etmeyin başka ihsan istemem,” der miydin? Kalemimiz yazdığınca senin dallarında olmaya ve insanlara soluklanacakları bir gölgelik yer vermeye talibiz. Meyve vereceğimiz yarınlar selam olsun...

Beyda TOPAN

İNANMALI MIYIM?

İnanmalı mıyız mucizelere sizce
Yoksa bizi kandıran bir oyun mu her şey
Bilemiyorum, anlayamıyorum bu mucizeler nedir
Gerçek midir yoksa pespembe bir hayal mi?

İmkansız demeli miyim acaba bazen
Bırakmalı mıyım akışına mücadele etmeden
Olabilir mi ki bir mucize cidden
Kandırılmam bu sefer de değil mi?

Yok derler imkansız diye bir şey
İnanmalı mıyım bu sözlere sen söyle
Her şey koskoca bir yalan mıdır
Acaba var mı küçücük bile olsa bir umut?

İnanmak isterdim ben de her şeye oysaki
Ama o kadar kırık bırakıldım ki anlatamam
Gerçeklere bile güvenemiyorum artık anla
Beni anlayabildiğinize inanmalı mıyım?

Gözde BOLAT

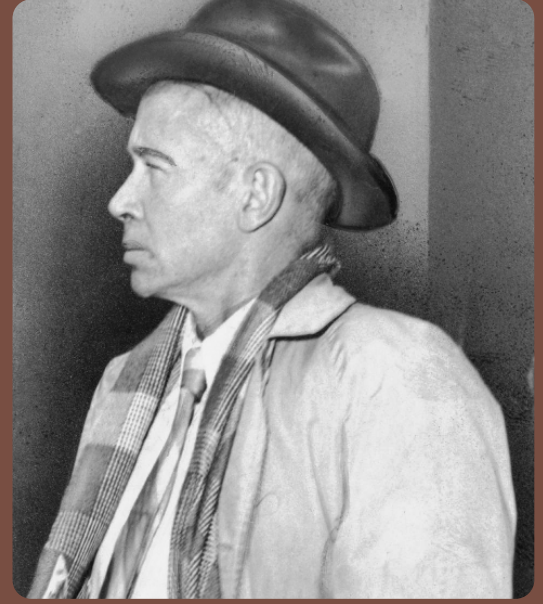

ZAMANIN AĞILTISI

Gözlerim gözlerini arardı bir kavganın ortasında,
Aynasını arardı gözlerim çırılçıplak geçerdı karşıma
bütün gizlerim,
Izdrabın soğuk bir kurşunu kucaklardı,
Ateşe serilirdi ellerim külleri basardı bağrına,
Girdapları yaratan o sıcak bakışların olmasa,
Çehrelerden çalınıp tek bir çehreye sirayet eden bir kelebek
düşünü andıran bakışların,
Yer yer iz bırakırken yeni bir harita yaratılır
gözlerinin ülkesinde,
Ve sen,
Cemre gibi düşerdin sularıma,
Bakardın baharın iklimine tutuluşuna,
Güz bakardı sana uzaktan uzağa,
Yılgın ağaçlara cesedimi kucaklayan sararmış yapraklara
inat,
Ellerin usulca saçlarına uzanırdı,
Saçların bana binlerce şiir fısıldardı,
Şimdi hangi pencereden bakıyorum ben?
Kederimin örttüğü tüller ardında yitiyor bakışlarım,
Yanıyor parmaklarım tutunurken korkuluklara,
Bir okyanusun ortasındayız batıyoruz mutlulukla,
Sen ve iklimler, sen ve zamanın çağıltısı,
Hızla kapanıyor o bulutsu evrenin kapıları,
Korkunç bir gürültüyle irkilen bedenim düşüyor acının tam
ortasına.

BUSE ÇIĞİL

BİR ŞİİR ÜÇ ÇEVİRİ

Şiir kendi dilinde de açıklanamaz, diyor Ahmet Haşim. Kendi şiirleri için geçerli olan bu yargı, şiiri şiir yapan unsurun anlam olmadığıdır. Onun Türk şiirinin en iyi on şiiri arasında olduğunu düşündüğüm ‘O Belde’ şiirini okuyun bir; anlayacaksınız ne demek istediğini. Kendi dilinde bile açıklanamayan bir şiirin başka bir dile çevrilmesi imkânsızdır onun gibi düşünlenlere göre.

E. E. Cummings ise bu yargıyı biraz yumuşatarak “Şiir bir başka şeye çevrilemeyen şeydir,” demektedir; anlam değil daha çok deyiş, söyleyiş biçimidir önemli olan. Bu yüzden anlam bir şiiri çevirmeye yetmez. Ben de anlamın bir şiiri açmaya, özünü ortaya koymaya yaradığını düşünüyorum. Özellikle üslup açısından ele aldığımızda bir şiirin diğer bir şiirden ayrıldığını görürüz. Üslup bir şairin tüm eserlerinde ister istemez kullandığı şiirin yapısına ait bir öğedir. Şair onunla vardır; onunla tanınır. İşte şiirin çevrilmeyeceğini savunanlar aslında üslubun çevrilmeyeceğini anlatmak istemektedirler. Onlara göre herhangi bir eser sadece yaratıcısına ait ve özgüdür.

Peki o zaman çeviri yapmayalım mı? Yabancı dil bilmeyip yabancı şairleri tanımak isteyenlere “Şiir çevrilemez, şansına küs” mü demek gerekiyor? Doğal olarak bu doğru bir düşünce tarzı olamaz. Şiir çevrilebilir. Ancak çevrilen şiir artık ana metinden ayrı başka bir eser olmaktadır. Neden çeviri gerekli diyenler de olabilir. Bana göre çeviri yapmak birbirinin dilini anlamayan insanlara dolayısıyla her iki dilin kültürüne yapılan bir hizmettir. Bir şiirin iyi çevrilip çevrilemediği sorusu yukarıda yazdığımız temel öğeler göz önünde bulundurularak şiirin aslı ve çevirisinin karşılaştırılması ile belirlenir. Çeviri işi ile ilgili olanlar arasında sıklıkla kullanılan bir iki deyiş vardır: “Çeviri kadın gibidir; güzeli sadık, sadığı güzel olmaz” (Her ne kadar cinsiyetçi bir ifade olsa da sadece bir anlayışı dile getirmek için kullandığımı belirtmeliyim) ve İtalyanların “Traduttore traditore, çevirmen haindir” dediği gibi. Hiçbir çevirinin asıl metni tam olarak karşılamasının mümkün olmadığını anlatır bu ifadeler. Çeviri yapanlar bilirler: Öyle zamanlar olur ki eserin orijinalinde yazarın/şairin ne demek istediğini gayet iyi anlamınıza rağmen bunu çevrilen dile tam olarak aktaramamanın sıkıntısını yaşarsınız. Bu da doğaldır çünkü eser kendi dilinin karakterine göre inşa edilmiştir ve her milletin genetik kodları gibi dilleri de karakteristiktir.

İnsanlar gibi diller de kendi kültürlerinin çocuklarıdır. Kültür yapıları, toplumsal etkiler, coğrafya, yetişme tarzı, gelenekler, eğitim ve birçok diğer şey duygu aktarımlarında önemli farklılıklara neden olduğundan çeviri konusunda birebir aktarım sağlanamaz. Günlük konuşmadaki temel cümlelerde karşılıklar birebir aynıdır ama işin içine duygular girmeye başlayınca hainlik de başlar. Böyle bakınca bizim en iyi hainlerimizin başında Can Yücel gelir. Yaptığı çevirilerde tüm hainliğini kullanır. Mesela Shakespeare’in 66. sonesini Türk kültürüne uyarlayarak çevirdiğinde şiirin orijinaline sadık kalmadığı için eleştirilerin odağında olunca babası zamanın Milli Eğitim Bakanı Hasan Ali Yücel’in bir küfür savurup “O... Shakespeare Türkçe bilseydi, bu şiiri böyle yazardı,” dediği söylenir. Shakespeare’in Hamlet’inin şu ünlü “To be or not to be/that’s the question,” (Olmak ya da olmamak/İşte bütün mesele) tiradını “Bir ihtimal daha var/ o da ölmek mi dersin,” diye çeviren biri o. Auden’den yaptığı çevirilerde şiir kahramanına kemençe de çaldırır çiftetelli de oynatır, Küçüksu’ya da götürür Çamlıca’ya da. Zaten çeviri değil adaptasyon yaptığını kendisi de kabullenir. Ama böyle yapabilmek için de Can Yücel olmak gerek tabii.

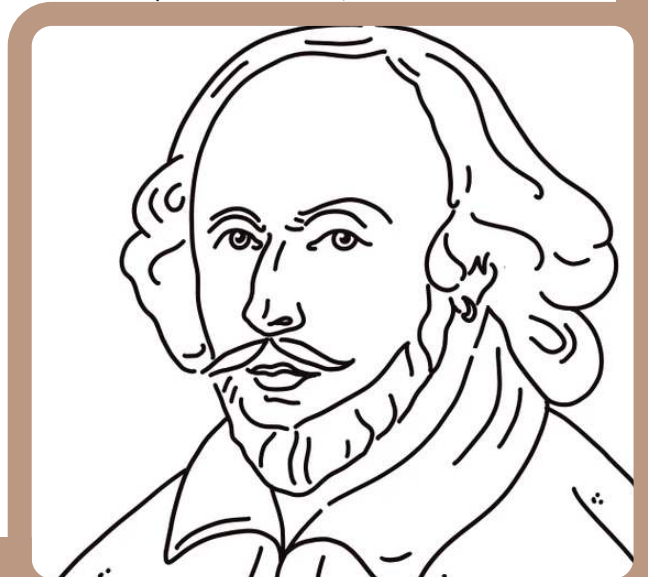
Bu şekilde yaptığı çeviriler için onu göklere çıkaranlar olduğu gibi eserin aslına sadık kalmadığı için eleştirenler de çoktur. Hemen hemen tüm çevirilerine kendi yorumunu şair kişiliğini fazlasıyla katar. Anlam, ölçü, kafiye düzeni, şiir dili ve üslup açısından orijinaline en yaklaşan çeviriler en iyi çevirilerdir. Çeviren kişinin dikkati, zevki, titizliği, anadil ve hedef dildeki becerisi, sanat ve edebiyattaki birikimi, anlatımdaki üstünlüğü bir çeviri şiirin değerini belirler. “Türkçe yazsaydı nasıl yazardı?” sorusundan yola çıkarsanız o zaman bir rahatlama hissediyorsunuz ve bence de iyi çeviriler öyle çevirilerdir. İyi çeviri şiirler dendiğinde Talat Sait Halman ve Bülent Bozkurt’un Shakespeare çevirilerini, Melih Cevdet Anday’ın Edgar Allen Poe’dan yaptığı Annabel Lee, Orhan Veli’nin La Fontaine Masalları çevirilerini unutmamak gerekir. Tabii farklı dillerden yapılan güzel çeviriler de vardır ancak o dilleri bilmediğimden yapılan çeviriler ve çevirmenleri hakkında bir yorumda bulunamayacağım.

Hem aslına sadık hem de şairane söyleyişi bir arada görmek için akademisyen şair Nazmi Ağıl’ın şiirlerini okumak gerekir bence. İngiliz edebiyatının babası sayılan Chaucer’ın 650 sayfalık Canterbury Hikâyeleri kitabını okuması sizin için çok gelirse çok daha az sayfalık çevirilerinden birini, mesela soyadını tam anlamıyla hak eden bir şair olan William Wordsworth’un (Sözcüklere layık) seçme şiirlerinden oluşan hem İngilizce asıllarının hem de çevirilerinin beraber verildiği Bir Bulut Gibi kitabını okuyun. Bir şiir çevirisinin hem aslına sadık hem de ne kadar şairane yapılabildiğini kendiniz görün. Bu yazıda bu kitaba ismini veren şiirin çevirisini farklı iki çeviri ile beraber veriyoruz. William Wordsworth’un Bir Bulut Olarak Yalnız Dolaştım (I Wandered Lonely As A Cloud) başlıklı şiiri şairin ve kız kardeşinin bir gölün yanında yürürken bir dizi nergisle karşılaştığı günün anlatılmasıdır. Wordsworth çiçeklere bakarken hissettiği mutluluğu yansıtıyor bu şiirinde.

Üniversite yılarında ezberleyip girdiğim sınavlar ve yazdığım kompozisyonlarda sık sık kullandığımda not olarak olumlu getirileri olan üç dört cümleden biri de William Wordsworth’un “Şiir kendiliğinden kabarıp taşan duyguların daha sonra sakin kafayla hatırlanıp yazılması,” (Poetry is the spontaneous overflow of powerful feelings: it takes its origin from emotion recollected in tranquillity) olarak tercüme edebileceğimiz şiir tanımlamasıydı. 1802’de yazılan ve ilk kez 1807’de yayınlanan William Wordsworth’un bir Bulut Olarak Yalnız Dolaştım şiiri doğanın güzelliğini kutsayan ve mutluluğun doğada olduğunu anlatan bir şiirdir. İçinde yaşadığı sanayi toplumunun insanı kendi benliğinden uzaklaştıran yapısından kaçarak çıkışı doğaya sığınmada bulan İngiliz Romantik şiirinin en önde gelen temsilcilerinden Wordsworth’un en çok bilinen eserlerinden biri olan bu şiirde ilk üç kıta doğanın betimlenmesinin, son kıta da şairin bu deneyimle ilgili kişisel duygularının yalın bir dille ifadesidir. Şair gölün kıyısında amaçsızca yürürken kıyıda ağaçların altında hafif bir esinti ile dans eden çok sayıda altın sarısı nergis görür. Samanyolu’nda parlayan sürekli bir yıldız kümesine ya da gökyüzünde yüzen bir buluta benzerler. Bu güzel manzara onu büyük bir sevinçle doldurur ve uzun süre çiçeklere bakmaya devam eder. Göl kenarında dans eden nergislerle yaşadığı bu deneyimi şair unutamaz. Boş bir vaktinde ve dalgın bir ruh hâli içinde nergislerin hatırası zihninde canlanır. Daha önce deneyimlediği görüntünün gerçek anlamını ancak o zaman anlar. Nergislerin anısı kalbini ve zihnini zevkle doldurur ve çiçeklerle birlikte dans etmeye başlar ve bu şiir ortaya çıkar.

Bu şiirin aslını ve üç çevirmenden üç farklı çevirisini bulacaksınız bu sayıda. Biri usta çevirmen Nazmi Ağıl’a, biri bana ve biri de Bayburt Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği birinci sınıfta okumakta olan ve çeviri sürecine yeni başlayan Nesrin Erkan’a ait. Kimimiz onu tercih edecektir, kimimiz bunu, kimimiz de şunu. Seçimlerimizden oluşan hayatlarımız da böyle değil mi zaten? İyi okumalar.

İsmail İĞDELI

I Wandered Lonely as a Cloud

I wandered lonely as a cloud
That floats on high o'er vales and hills,
When all at once I saw a crowd,
A host, of golden daffodils;
Beside the lake, beneath the trees,
Fluttering and dancing in the breeze.

Continuous as the stars that shine
And twinkle on the milky way,
They stretched in never-ending line
Along the margin of a bay:
Ten thousand saw I at a glance,
Tossing their heads in sprightly dance.

The waves beside them danced; but they
Out-did the sparkling waves in glee:
A poet could not but be gay,
In such a jocund company:
I gazed—and gazed—but little thought
What wealth the show to me had brought:

For oft, when on my couch I lie
In vacant or in pensive mood,
They flash upon that inward eye
Which is the bliss of solitude;
And then my heart with pleasure fills,
And dances with the daffodils.

William Wordsworth

Bir Bulut Gibi Yalnız Dolaştım

Bir bulut gibi yalnız dolaştım
Vadiler tepeler üzerinde süzülen,
Ve bir kalabalıkla karşılaştım
Bir sürü altın nergisle birden;
Gölün kıyısında, ağaçların dibinde,
Meltemle kıpır kıpır dans eden

Saman yolunda göz kırpıp
Işıldayan yıldızlar gibi körfez
Hattı boyunca uzayıp
Gidiyorlardı bitimsiz, aralıksız.
İlk bakışta sayıları on bin kadardı,
Neşeyle sallanıp duruyorlardı.

Yanlarında dalgalar da danstaydı, fakat
Daha şendi onlar köpüklü dalgalardan.
Böyle coşkun bir grup kendisine refakat
Eder de sevinçle dolmaz mı bir ozan.
Baktım- bakıp durdum, ama sormadım şunu:
Bu gösterinin nasıl bir zenginlik sunduğunu.

Çünkü sık sık, düşünceli ya da öylesine
Kanepemde uzanmış yatıyorken,
Yalnızlığın lütfü olan o gönül gözüne,
Çıkıp, görünürüyorlar aniden.
İşte o dem kalbim en hoş hislerle
Doluyor ve dansa duruyor nergislerle.

Çeviri: Nazmi Ağıl

Dolaştım Bir Bulut Gibi Tek Başı- ma

Dolaştım bir bulut gibi tek başıma
Vadiler ve dağlar üzerinde yalnız
Ve derken rastladım bir kalabalığa
Gördüm bir sürü altın sarısı nergis
Gölün yanında, ağaçların altında
Sallanıp dans ediyorlardı rüzgarda.

Parlayıp duran samanyolunda
Yalnız yıldızlar gibi bitimsiz
Uzayıp gidiyorlardı kumsalda
Sonları ise belli belirsiz.
On binlercesini gördüm bir kerede
Dans ediyorlardı coşku içinde.

Köpüklerini savurarak
Oynaşırken yanlarındaki dalgalar gölde
Olmaz mı bir şair şen şakrak
Böyle bir neşe selinde:
Dalıp gittim pek düşünmedim ama
Neler de bahşetmişti tüm bu zenginlik bana.

Uzanmış koltuğumda yatarken
Başiboş ve düşünceli hem de
Parlardı anılarım aniden
Yalnızlığımın hediyesi gönül gözümde;
Ve sonra dolardı kalbim mutlulukla,
Ve dans ederdi nergislerin coşkusuyla.

Çeviri: İsmail İğdeli

Bir Bulut Gibi Yalnız Dolaştım

Bir bulut gibi yalnız dolaştım
Yüksek vadiler ve tepelerde süzülen,
Bir anda bir kalabalığa rastladım
Altın nergislerden bir kalabalık;
Gölün kıyısında, ağaçların altında
Rüzgarla delicesine dans eden.

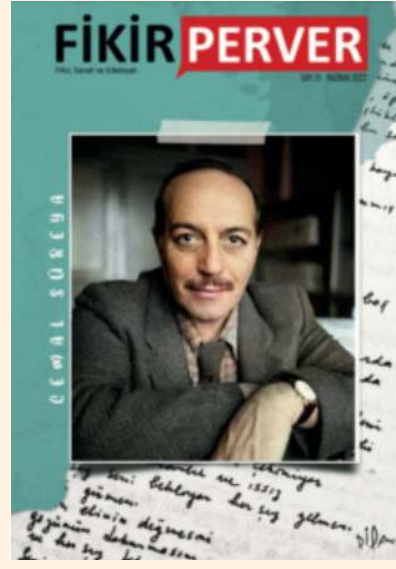
Sürekli parıldayan, ışıldayan
Samanyolu yıldızları gibi,
Yayırlılar hiç bitmeyen bir körfezin kıyısı
boyunca;
Bir bakışta on binlercesini gördüm
Sallanıp dans ediyorlardı neşeyle.

Dalgalar da eşlik ediyordu danslarına
Fakat onlar köpüren dalgalardan neşeliydiler
Bir şairin neşesi hiç kalırdı yanlarında
Baktım, bakıp durdum fakat çok az düşün-
düm:

Bu gösterinin nasıl bir zenginlik getirdiğini.

Çünkü zaman zaman dalgın ya da düşünceli
Kanepemde uzanıyorken
Aklıma düşüverirler birden
Yalnızlığın sunduğu armağanla;
Tam da o zaman yüreğim neşeyle dolar,
Ve kapılır nergislerin dansına.

Çeviri: Nesrin Erkan

BÜYÜYÖRÜZ

İnsanın tek başına olan yolculuğunda büyürken ne sancılar çekip, nasıl büyüdüğünü göz ardı ederek ileriye bakıyoruz. Sancılar çekmesi, zorluklar aşması için belli bir yaşa gelmesi gerekiyor bir de. İleriye odaklı yaşamaya alıştırdığımızdan belki de belli bir gelişim çağına geldiye ve hedefleri doğrultusunda acılar çektiye eğer. İşte o zaman insan büyümüş ve canlılığını sürdürmek için mücadele vermiş ve örnek insan modeli sınıfına katılabilir hâle geliyor. Kime göre mi? Elbette diğere insanlara, toplumsal yargılara göre. Peki gerçekten sadece beden büyümüş aklı yeten insana mı aittir, Çabanın Zaferi?

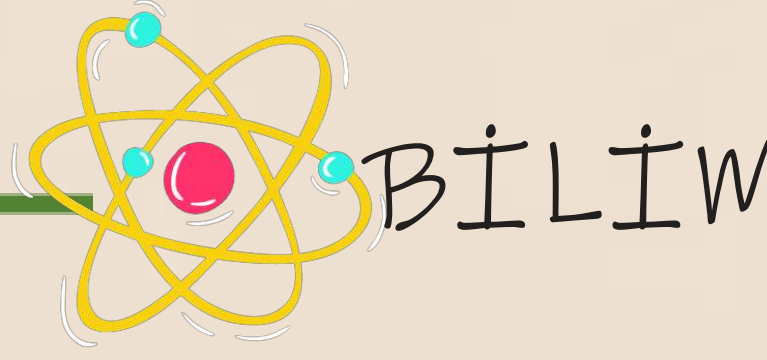
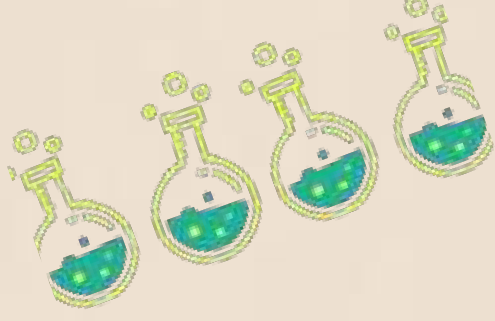
Bugün 19 oldum ben. Annemin hiçliğıe karıştığı yaşa eriştim. Annem beni on yedisinde doğurmuş. Ben on yedimde, istediğim kot pantolon için ağlarken; annem beni doğurmak için sancı çekmiş, on yedisinde. Şimdi kısa ömründe beni dünyaya getiren kadın, annem. Benden daha mı yetenekliydi dünyaya uyumunda ? Çünkü benden daha çok eser bırakmış dünyaya. En güzel tablosu olarak ben kalmışım. Her gün değışen dönüşen bir tablo. Bir insan on dokuzunda vedasını ediyor dünyaya. Diğere insan daha yeni merhaba diyor dünyaya. Yaşamlar özel, yaşananlar sır. Ve bunca özel sırrın içinden hangisi daha özel diye kıyaslama yapmak doğru mu?

Her insanın yaşamı için ortak kriterli bir değerlendirme formu tutmak ne kadar haklı? Her çocuk aynı zamanda emeklemez, yürümez, konuşmaz. Ve aileler eleştiri tufanına tutulur. Neyi eksik yapıyorlar diye. Ve burada aslanan mesele çocuğun emeğı görünmez ve sadece büyüklere iyi kötü yargılar dağıtılır. Hâlbuki dürtüleriyle dünyaya gelen minik yavru- lar; ses çıkarmalarından, diş çıkarmalarına, gelene kadar bile ne kadar çaba ve emek sarf ederler bilmeyiz. Çünkü bak buradayım, yapıyorum, görün, diyemiyorlar.

Ve evet FİKİRPERVER ÜÇ YAŞINDA! Üç koca yaş. Bir bebeğın doğup dünyada üç yıl geçirmesi ne kadar özveri isteyen meşakkatli bir iş ise; bir Fikirperver'in üç yılını siz düşünün. Birbiriyle yolu kesişen üç arkadaşın fikri olarak doğup, onlarca insanın fikri olarak büyüyen bir dergi. Birbirinden habersiz onlarca insanın ortaklaşa büyüttüğü çocuğı Fikirperver üç yaşında. Ve bu üç yaş bir insanın değil, onlarca insanın yaşam tecrübesi; birlikte ve çoğalarak ahenk oluşturmaya çalıştıkları dansı. Bir aile için bir çocuğı üç yaşına kadar getirebilmenin nasıl yorucu bir süreç olduğı malum. Bunu bambaşka ailelerin parçalarıyla geçirebilmek kim bilir nasıldır? Fikirperver ailesi bilir sanki, ne dersiniz?

İyi ki doğdun Fikirperver, nice yaşların, nice gelişim sancılarının olsun. Dünyaya iz bırakmama sebep olduğun için minnettarım.

Asya ALİN ARSLAN

IŞIĞIN İZİNDE

Zamanın birinde kendini ışığın üzerinde giden trende seyahat ederken hayal eden bir çocuk yaşamıştı ve yolculuğumuz onunla başlamıştı. Evet o çocuk, Einstein. Şimdi de Hâlâ gizemi çözülemeyen bu ışık nedir bir bakalım, dalga mı, parçacık mı?

Bununla alakalı ilk deney 1800 başlarında İngiliz fizikçi Thomas Young (1773-1829) tarafından yapıldı. Young deneyi olarak da bilinen çift yarık deneyi, ışığın dalga özelliği sergilediğini gösteren bir deney. Ama aynı zamanda Fotoelektrik etkisi ışığın dalga özelliğinin yanı sıra parçacık özelliği de sergilediğini gösterir. Işığın dalga doğası ışık dalgalarının iki yarıktan geçerek girişim yapmasını ve ekranda aydınlık ile karanlık bantlar oluşturmasını sağlar ki bu sonuç ışık tamamen parçacıklı yapıda olsa dahi beklenemez. Fakat, parçacıklardan veya fotonlardan oluşuyormuş gibi ekranda her zaman ışığın soğurulduğu görülür. Bu durum dalga-parçacık ikiliği olarak bilinen prensibi ortaya koyar. Yani ışık, onu gözleyen bir gözlemcinin varlığını hissediyor gibi farklı davranışlar sergiliyor. Young deneyi, Isaac Newton tarafından öne sürülen ve 17. ve 18. yüzyılda ışığın yayılma modeli olarak kabul edilen ışığın parçacık teorisini mağlup ederek 1800'lerin başında ışığın dalga teorisinin kabul edilmesinde çok önemli bir rolü olduğu hâlde yine de fotoelektrik etkisinin daha sonraki keşfi, farklı şartlar altında ışığın parçacıklardan oluşuyormuş gibi davranabileceğini gösterdi.

PERVER

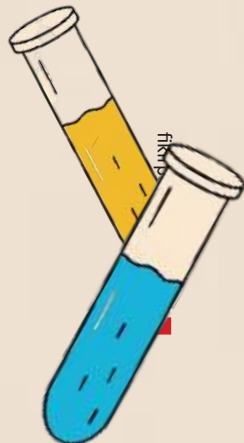

Birbiriyle çelişiyormuş gibi görünen bu keşifler, klasik fiziğin ötesine geçerek ışığın kuantum doğasını hesaba katmayı gerekli hâle getirdi. Gözle görülemeyecek kadar küçük alemlerde gerçekleşen şu olaylara baktıkça, evrenin sonsuz gizemini hayretle izliyoruz ve yaşam kısalığı dert oluyor. Bu deneyi ilk izlediğim zaman anladığım tek şey, her şeyin birbirinden haberdar olduğuydu. Benim buradaki enerjim, çok uzaklarda bir ruha dokunabilir. Farklı yollarla da olması muhtemel. Her şey enerjidir esasında. Garip bir tılsımı var düşüncelerimizin ve ışık , hâlen sırrını korumakta.

Gelelim bu ay neler olduğuna. Geçtiğimiz günlerde, evrenin ilk zamanlarında, içinde bulunduğumuz Samanyolu'na benzer disk şeklindeki galaksilerin sayısının tahmin edilenden 10 kat fazla olduğu ortaya çıktı. Bilim insanları bunu, James Webb Teleskobu'nun gönderdiği ilk görüntülerden birini analiz ederek tespit etti. Araştırmanın yazarlarından Prof. Christopher Conselice, NASA'nın göreve yeni başlayan bu teleskobunun evrenin gençliğini görüntüleyebildiğini söylüyor. Ve ilk görüntüler geldi bile. Yıldızınız bol, gökyüzünüz açık olsun.

Elif ATAMER

KURUTULMUŐ HATIIRA

Yollar ve hikâyeler birikiyor kumbaramızda
Dilediğimizce harcayacağımız anılar
Bu durakları geç bunları da
Durmadan ezberleyelim bütün şehirleri
Bütün kaldırımları,
Bütün yağmurları ve rüzgârları
Bak şiirler geçiyor kalbimden
Yüzümde biriken tebessümleri sakla
Bir kitap arasında
Veya bir saksının altında
Al koynuna sarıl sıkıca
Sakla bunları sevgilim
Düzenin büyüü bozuldu bak
Sevgiye dair her Şey direniyor memleketin
kargaşasında
İyice sakla kalbinden taşan bütün duyguları
Zaman akıp giderken ömrün tenhasında
Takvimlerin ardına sakla

Merâl HAZIROL

MELODİ

Uğultulu bir akşam serinliğinde
Çakıl taşlarıyla bezenmiş uçsuz patika
Götürür ufka, kasırga çabukluğunda
Silüetin belirir yolumda
Sağım yalnızlık, solum yalnızlık
Ansın adımızı asırlar boyunca.

Boynunu eğdiği anda bir başak
İşte o gün bağrında sevgime yer bulacak
Yanardağlar gibi fişkırarak haykırarak
Topraktan uzanan bir filiz misali
Uzanıp göğe yol bulacak
O gün bizim şarkımız yazılacak.

Bir eksik bir fazla ya da iki satır
Seslenirsin bu sis bu duman içinde
Melodin ulaştığında engin denizlere
Fırtınan olur göğe çarpar umutlar
Yağmur olur yağar yine düşer toprağa
Can olur içindeki tohuma, yangına.

Rukiye BAŞTÜRK

Siz hiç ruhların dans ettiğini gördünüz mü? Ben çok inanırım. En son Gönül filminde denk gelmiştim buna. Seyran türküsüyle birlikte dans eden iki ruh; özgürce, coşkuyla, aşkla... Eğer ki kalbinizi temiz tutup sevgi sözlerini fısıldarsanız tüm ruhlar dans edebilir ve eğer ki bunu büyük bir ekiple, coşkuyla yapabilirsiniz işte o zaman düğün yerine çevirirsiniz cenazeleri, ağıtları. Yeter ki sevgiyle söyleyin o nidaları.

Ölüm, cenaze derken bu kez sondan başladık yazıya. Bakalım ne olacak?

Bugün 30 Ağustos 2022. Fikirperver Dergi'nin kuruluşunun üçüncü yılı. Peki nedir Fikirperver? Kelime anlamına bakarsak fikirleri seven, yetiştiren, besleyen, koruyan demektir. Gerçekten böyle midir? Fikirperver Gamze, Mehmet Ali, Zafer, Tuğba, Engin, İsmail, Ahmet, Batuhan, Hatice, Yasemin... demektir. Fikirperver tüm insanların ortaya çıkardığı bir ruhtur. Ne tek başına var olabilir ne de kötü düşüncelerle büyüyebilir. Eğer ki kalpler temizse ve hep birlikte kalplerden nidalar dökülebiliyorsa o zaman Fikirperver özgürce, aşkla, coşkuyla dans eder.

Tabii ki Fikirperver'i ayakta tutan değerler vardır. Fikirperver kocaman bir kalpten oluşur. O kalbi oluşturan da Meryem, Özgür, Merve, Büşra, Sılanaz, Yaren, Sıla, Akif, Derya, Bekir, Emre, Dilayda, Buket, Sinem'in kalpleridir. O büyük kalbin gücünden diğer uzuvları oluşur ve sizlerin kalbinin gücüyle de kanatlanıp en güzel danslarını sergiler. Peki Fikirperver güçten düşüp dans etmeyi bırakır mı? Eğer ki kalbini oluşturan kalplerden biri aksarsa, biri kalbinin temizliğini kaybedip sevgiyle yaşamayı bırakırsa işte o zaman Fikirperver de güçten düşer ve dans etmeyi bırakır. Onun için Fikirperver bir bütündür, ekibin kalbini taşıyan, yazarlarının ve okurlarının kalbiyle kan akışını, coşkusunu sağlayan bir bütün.

FIKIRPERVER

Cengiz YÖZ

PERVER

BATIRAN

Fikirperver'i hep beraber yaşatmaya, dans ettirmeye devam edelim olur mu? Belki kimse bizi bilmiyor belki çok büyük değiliz ama Fikirperver bunu biliyor ve bizimle yaşıyor. Bunu hep hatırlayalım olur mu? 2019 yılında oluştu Fikirperver'in kalbi. O zamanlar üç kalbin birleşimiyle oluştu. Bu kadar iyi dans edemiyordu ilk başta, bu denli coşkulu değildi. Zamanla büyüdü kalbi, güçlendi ve coşkuyla dans etmeye devam etti. Her geçen gün daha da coşkuyla dans ediyor. Kelimelerin önemi var mıdır hayatta? Günlerin önemi var mıdır? Salı sadece salı mıdır sizin için yoksa bir anlamı var mıdır? Kelimelere anlam katan insan mıdır yoksa insanın ruhu mu? Ruhunuz size ne fısıldıyor? Eğilelim bir bakalım, Fikirperver ne fısıldıyor bize? "Ben Fikirperver, 30 Ağustos 2019 yılında Derya, Akif ve Cengiz'in kalplerinin birleşimiyle kalbim oluştu. 30 Ağustos günü benim için çok önemlidir. Hem benim doğumumdur o gün hem de çok büyük bir zaferin gerçekleştiği gündür. Türkiye Cumhuriyeti'nin Zafer Bayramı'dır. Türkiye'nin özgürce, coşkuyla, aşkla dans ettiği gündür 30 Ağustos. O yüzden 30 Ağustos günü var olmak beni inanılmaz mutlu edip coşkulandırır. Ben Fikirperver... Gece insanlar kendisini kötü hissettiğinde birlikte yazılarda buluşan, arkadaşlarına sayfaları gösterilen, kimsenin bilmediği yerlerde yazarlarla kahve içen, okurlarla bazen bir pencerenin kenarında, bazen yolda, bazen çekyatta uzanırken buluşan, günün her saatinde ekibi deli etmesine rağmen beni çok seven bir ailenin yanında büyüyen, ağlayana omuzdaş, gülene kahkaha dostu, şarkı söyleyenle birlikte şarkı söyleyen bir ruhum. Ben sizim, siz neyseniz oyum. Tek bir isteğim var sizden coşkunuzu, heyecanınızı, kalbinizin temizliğini, sevgiyi, aşkı, güzel sözlerinizi hiç kaybetmeyin olur mu? Çünkü beni besleyen, büyüten, bana enerji veren bunlar. Hep yanımda olun. Sizleri çok seviyorum." Üç yılın sonunda duyduk Fikirperver'i. Hayatta her şeye anlam katan bizleriz. Her kelimeye her cümleye her eşyaya her canlıya anlam katan bizleriz. Biz olmazsak hiçbir şeyin anlamı kalmaz. İzin verelim, ruhumuz dokunduğu her ruha enerji, güç, coşku versin. Böyle güzelleştireceğiz dünyayı. 30 Ağustos Zafer Bayramımız ve Fikirperver'in 3. yaş kutlu olsun...

KIRIK MUTFAK MASASI

Dünyanın sonu mu gelmiş, yoksa daha hiç var olamamış mı? Büyük, kulakları sağır eden sessizlik. Hiçbir varlık göstergesine rastlanmayan, zaten rastlanması da mümkün olmayan durağanlık. Sadece gözlerim uzaktan bunu seyrediyor. Dehşet içindeyim. Ne ara kıyamet koştun? Tarih öncesi mi, sonrası mı belli değil. Güneş, bozkır rengi tepenin yanında yükseliyor. Işıkları soğuk, ısıtmıyor, yakmıyor, aydınlatmıyor sanki. Güneşe rağmen tepenin rengi değişmemiş, yerin rengi hiç değişmemiş. Bozkır rengi toprak tüm ruhsuzluğu ile üstünde hiçbir canlı bulunmadan zemin bulmuş. Toprağın ölü renginin ortasında yarı yıkılmış antik çağ sütunları yükseliyor. Sütunlar süt beyaz, yarı yıkılmış, kırılmış, inadı-

na dik, sanki mağrur, bitmiş ama tükenmemiş. Çıldırtan sessizlik, durgunluk, donukluk, sütunların yıkılmış olmasına rağmen heybetini gizlemiyor. O kadar ki onları gözleyen gözlerim, kendi bile olmaktan aciz güneş ışıkları karşısında, süt beyaz sütunlara bakmaktan kendini alıkoyamıyor.

Boşluk; anlamsızlık kahverengi beyaz yıkık dökük sessizlik sonu başı soğuk ışısız renksiz olarak kendini gösteriyor. Uyandığımda başım terlemiş, yorgun, sanki hiç uyumamış gibi bitkindim. Dışarıda yağmurun sesi, sonbaharın hazır olmamızı gerektiren hüznün çağırısı ve rüzgârı ile kapımı çalıyor gibi. İyi hissediyorum, biraz olsun kaçıp saklandığım bu yerde. Rüyamı hatırladım. Yıkılmış kendiliğim, rengini bulamamış coşkumla ben, solgun güneşim ve soğukluğum iliklerime kadar işliyor. Rüya, bilincime çağrı yapar gibi beni huzursuzluğumla baş başa bırakıp tüm mesajları verip kenara çekiliyor.

Balkona çıkıyorum. Sabah ışığı daha alacakaranlıktan göz kırıyor. Kediler bile mahmur ve isteksiz dolaşıyor. Sessiz bir motor, gazeteleri arkasına lastiklemiş, dağıtım çıkış. Kim bilir hangi haberlerin kafa yoranı, üzüntülüsü, üçüncü sayfa yerlerini almışlardır bile. Kadın cinayetleri, istismarlar, mezhep kavgaları, komşu çatışmaları... Sayfadaki haberlerin resimleri, öfkeli gözler, suçlu bakışlar, bitirilememiş hesaplaşmaların hıncı ile dolu. Her gün mü patlama, her gün mü isyan olur üçüncü sayfalarda? Bir sonraki sayfalar, umutlu bir şeyle mi başlar peki? Bitmiş midir, her şey yeniden mi başlayacaktır? Üzerini örtelim mi artık bu sıkıntıların dördüncü sayfada?

Fırının ışığını görüyorum balkondan. Kim bilir kaç saatten beri yanmakta? Uykusuz, karısıyla kavgalı, sıcak çorbasını bile içmeden gelmiş işçilerin başına. Havaya yayılan un tozu, fırının kızıl ateşi, çocukların okul parası, yetiştirememe, karısının satın almasını istediği üç odalı evin taksiti, nasırlı eller, şekilli ekmekler... Bense vazgeçilmez saydıklarımı salmışım kendi hâllerine. Vazgeçmenin özgürlüğü iliklerime kadar işlerken, beklentisiz, bırakılmış, ne yapacağı da çok önemli olmayan bir hilde, gazetelerin dördüncü sayfa haberleri gibi örtmüş ve örtülmüş durumdayım, fırının ışığına bakarak, sabahlığıma sarılmış kahvemini yudumluyorum. Anılar beynimin kıvrımlarında dolaşıp işgallerinin hazzına varıyorlar.

Küçük bir mutfaktaki masadaki akşam yemeğinin, sönük görüntüsü ama çocuk gözünde heyecanlı hazırlanışında, beceriksizce konmuş peçeteler, gelişigüzel seçilmiş tabaklar, hafif ısıtılmış bir yemek ve en büyük sunum olan cipslerin ortaya konulmasındaki örtüsüz masa, beyaz ışıklı lambanın coşkusu ile her yana yansımıştı. Neredeyse gün içinde hiç göremedikleri annemizi çağırduğumuzda kalbimizdeki çarpıntı, biraz da korku ile belki farklı olur umudunu taşımayı sevmiştik.

Leopar deseninin dişiliği ile ruh hâli uyuşmayan, ölmüş bir cinselliğin, sabahlığı ile yakalayamadığı arzunun sembolü olarak saç başı dağınık, gözleri şiş, neredeyse kırk kiloluk kadının sürüyerek yürümesi ufak da olsa mutluluktan kardeşimle benim için o zamanlar. Ta ki “Uyandırmayın hastayım diyorum size, hiçbir şey yiyemiyorum zaten, sürpriz falan kaldıracak hâlim yok!” cümlelerini duyana kadar. Hiç mi beğenmemişti, hiç mi mutlu olmamıştı acaba?

Aynı hazırladığım yemek masası gibiydi benim de ona karşı umutlarım. Onun dağılmış, parçalanmış nesnelere yapıştıracaktım özenle. Ruhunun yaralarına dokunacak, ilaç olacaktım hazırladığım kendilik merhemimle.

Kalabalık bir ailede büyümüşü. Hiçbir zaman hissetmediği biricikliği ona verdiğimde, kendini, hatta birlikte kendimizi bulacaktık. Kayıtsız görünecekti tabii haklıydı. Kalabalık, kargaşa kendini var etmesini engellemişti hep. Bu yok oluş artık kendi duygularını dinlemeyi gereksiz saymış, bunlara kulak kabartmasının, sessiz çığlık hâlini aldığı günden beri hislerinden vazgeçmişti.

Hisleri, hislerime dokunduğunda aşık olmanın, insanın kendine güvenini fazlasıyla getiren şımarıklığımız bizi coşkulandırıyor. Sanki bütün dünya mutluluğumuz için çalışıyor, ben onunla, o da benimle var oluyordu. Tek kalsak sanki evren bizi hiç bilmeyecekti. “Biz” olduğumuz zamandı güneşin doğuşu, gökyüzünün maviliği, tepelerin, dağların ihtişamı. Hayallerimi hep onu öncelik olarak kuruyordum. Resimlerimiz, sergilerimiz, yorumlar, bilinirliğimiz... Fakültede hocalar tarafından göze çarpan bir yeteneği olduğu aşıkardı. Ben de elimde ne varsa onun fark edilmesi için verecektim. Sonrasında bayram ziyareti ile memlekete gidiş; telefonlar, bekleyişler, meraklanmalar, bahaneler umutsuzluk, günler, geceler, yalanlar, inkârlar...

İlaç kokulu hastane koridorlarında arada annemi ziyarete gidiyordum. Gözlerinin canlılığı iyice gitmiş, yatakta küçülmüş, serumlarla beyaz çarşafardan da beyaz suratı ile bana bakıyordu. Ergenliğe ilk adımlarımı attığım o yıl daha çok yengemlerde kalıyor, kardeşimle beni yük olarak gören ninemden daha huzurlu bir evde olduğumu düşünüyordum. Annemin artık leopar desenli sabahlığı da yoktu üzerinde. Onu kurtarma umudum iyice bitmekteydi. Artık sürpriz masa hazırlasam bile masaya gelecek hâli olamayacaktı. Bitmiş bir şeyi canlandırmanın imkansızlığını daha o yıllarda anlıyor olacaktım.

Belki de benden vazgeçilmenin öğrenilmiş çaresizliğine çok çabuk uyum sağlamamdaki beceri o yıllardaki savunma mekanizmalarımın beni hiç yalnız bırakmaması sayesinde oldu. Memleketinden parmağında yüzük döndüğünde, tekligim, kederim ve yazgım, mutfağımızdaki kırık sürprizli akşam yemeğimize, annemin hastane yalnızlığına dönüşmüştü bile.

Fırınının daha ışığı yanıyor, aynı bizim küçük mutfağımız gibi. İyi olur umuduyla şekillenen ekmekler, bizim de aynı umutla hazırladığımız sofralara benziyor. Karısı ile barışacak, taksitlerini ödeyecek, ateşten elleri yanarak çıkardığı ekmekleri satacak. Benimde kahvem bitti artık içeri girip gazetenin üçüncü sayfasına göz atayım bari.

Şehnaz ORHAN

ANKARA'DA İÇİLEN ÇAYLAR

Saat 14:30 dışarısoğuk ve bu çok güzel. Çünkü Ankara'ya yakışan şey budur. Asya'nın kreşten çıkmasına bir saat var. Şu dünyada gecelerin dışında kendime kalan bir saat. Bunu okuyan annelerin yüzünde oluşan tatlı gülümseme ortak mutluluğumuz. Çay içebileceğim en yakın yere oturdum. Bu bir saatte neler yapsam diye düşündüm; bir aydır bitiremediğim kitaba bir selam verebilirdim, tabii beni tanırsa. Akşam yapacağım yemek geldi aklıma, kıymayı çıkarmış mıydım sahi buzluktan? Salon havalansın diye penceresini açmıştım, kapatmışımdır inşallah. Yoksa kombiyi yükseltmek gerekir. Çocuğa da yeni bir mont lazım, geçen seneki küçük geliyor. Öyle böyle büyüdü güzel kızım. Montu alırken Celil'e bir kazak alayım, şöyle boğazlı siyah bir şey güzel olur.

- Abla başka bir şey?

-Ah! Sağ olasın ya. Ne güzel duruyor çayın rengi, ellerinize sağlık.

-Afiyet olsun, bizde bayat çay olmaz.

Saat 14:35. Çayımdan ilk yudumu aldım. Ne yapsam diye düşünürken hiçbir şey yapmadığım beş dakikam geçmiş. Yaşadığımız tüm hayatın özeti olan beş dakika. Çantamdan bilgisayarımı çıkardım. Şarja takacak bir priz arayışından sonra açtım. Şarja takmadan da açılan, klavyeye her basmamda donmayan, gıcır gıcır yeni bir bilgisayar hayalimi kulağıma taktığım kulaklıkla bastırdım.

“İyi bak kendine, kapındaki güllere. Pencereye gün bıraktım, kuşlar dursun seninle.” Hirai Zerdüş ve Manuş Baba'nın düeti, İyi Bak Kendine. Yine bıkana ve çevremdekileri bıktırana kadar dinleyeceğim bir Hirai Zerdüş şarkısı bulmuştum.

Çayımın ikinci yudumunu alırken maillere göz attım. Bilmem kaçınıcı öykümü gönderdiğim edebiyat dergisinden öyküme yanıt gelmiş. Kalbimdeki gümbürtüyle Manuş Baba'nın sesi birbirine karıştı: "Sen de beni anarken, bir düş büyüt dolsun güneş evine." Gelen maile tıkladım: "Merhaba, öykünüz yayımlanmaya uygun görülmedi. İyi çalışmalar."

Bir düş büyütüyoruz ama henüz güneşin doğduğunu görmedik be Manuş Baba!

Yüzüm düştü, bir hayli düştü. Beni tanıyanlar, yani şöyle azıcık tanıyanlar bile bilir; canım sıkkınsa sıcak su konmuş plastik şişeye dönerim. Eciş bücüş bir şey olurum. "Neyime zaten benim, neyime şu saatten sonra öyküymüş, dergiymiş. Yazar olacaksın ha Şüheda, otuzundan sonra yazar olacaksın. Nesin sen, başarı hikâyesi mi?" İnsan en çok kendine acımasız, en çok kendine zalim. O an anlayamamıştım.

Tekrar çantamı aldım elime, not defterini çıkardım. O günün tarihini yazıp altına o an çalan şarkının sözlerini yazdım: 7 Kasım/ "En içimde bir yerde, tutunuyor korkular. Söküp atmak istesem, umudumdan vururlar." Ağladım diyemem ama gözyaşları içeride sırada bekliyordu, biliyorum. Defteri kapatacakken bir sayfa takıldı gözüme. Sayfanın köşesine bir not almışım: "Fikirperver Dergi, araştır!" Notu aldığım zamanı hatırladım, bir yazı atölyesinde katılımcılardan biri önermişti dergiyi. (Daha sonra o kişinin dünya tatlısı Merve Hocam olduğunu öğrendim.) Açık bilgisayardan derginin sayfasına girdim, sayılarını okumaya başladım. Zamanın nasıl geçtiğini anlamazken ortaya çıkış hikâyelerine denk geldim. Birkaç gönlü güzel insanın Ankara'da çay içerken akıllarına gelen bir düşü büyütmeleri ve güneşe çevirmeleri idi Fikirperver. Kendimi tanıttığım bir

mail yazıp gönderdim. Mailin altına bir not bıraktım: "Ankara'da içilen çaylar çok güzel hayaller kurdurur."

Bilgisayarı kapatmadan telefon geldi: "Şüheda Hanım, Asya servise birazdan evin önündeyiz." Evin önü? Servis? Geç kalmıştım. Çayımın son yudumunu alıp apar topar kalktım o masadan, en güzel düşlerimi de koydum çantama.

Bir müddet sonra iletişime geçti ekip benimle. (O kişinin de dünya tatlısı Büşra olduğunu sonradan öğrendim.) Online bir görüşmeyle kendimi, hayallerimi anlattım. Genel Yayın Yönetmenimiz Cengiz Hocam, tüm güzel niyetiyle kabul etti beni. Dedim, en azından örnek bir öykümü yollayayım, “Önemi yok,” dedi, “Hep beraber halledilir onlar.” Beraber bir şeyleri yola koymak. Birlikte hayaller kurmak ve mükemmeli beklemeden sadece mutluluğu amaç edinerek yola devam etmek. Ben burada mutlu olacaktım, anladım.

Nereye baktığımı bilmediğim pek çok günüm oldu. Önümü göremediğim pek çok anım. Zaten önünü görmek nasıl bir şey, bilemiyorum. Zamansal anlamda asla mümkün olmayacak bir şeyi -bir salise sonrasını görememekten bahsediyorum- fiziksel olarak bu kadar ciddiye almak, önünü görmeye çabalamak, planlar üstüne planlar yapmak ve bunun için yaşadığımızdan emin olduğumuz tek anı, şu anı satmak. Bence bir kişinin önünü tam olarak görebilmesi için düşmesi gerekiyor. Yere kapaklanması, o asfalta burnunun değmesi gerekiyor. Ne kadar uzarsa boy, ileriye o kadar iyi görebildiğini sanıyor insan ama önünü görmekten o kadar aciz kalıyor.

7 Kasım günü o çayı yudumlarırken benim yere düştüğüm andı. Farkındalar mıydı bilmem, beni bu güzel ekip kaldırdı. Bu bir daha asla düşmeyeceğim anlamına gelmez asla. Ya da hayatımın sonuna kadar öykü yazacağım, kitabımın çıkacağı, “yazar” olacağım anlamlarına da gelmez. Bu tek bir anlama gelir; bu ekip arkalarında çok mutlu insanlar bırakıyor. İyi ki doğdun Fikirperver :)

“Bir düş büyüt, dolsun güneş evine.”

Şüheda BİCE

BİR GÜNÜN DAHA

Nefes aldığını hissettiği akşamlardan biriydi. İçinde, midesinden biraz yukarıda bir yerde her an yaşamadığı kaygıyla beraber bir coşku vardı. Sebebiyse bugün yaşadığı son gündü.

Bunu önceden biliyor olmanın endişesini, artık bir şeyler için çabalamasına gerek olmadığını hissettiren bir duygu örtüyordu ki buna coşku demek ona saçma geliyordu. Ve bugün biterken üzerinde oturduğu yüksek bahçe duvarından koyu gökyüzünü izlediğinde yanında arkadaşının da olduğunu unutmuştu. “Son yarım saat” diyerek kendisini hatırlattığında genç kız, içindeki kaygının dalgalanmasına sebep oldu.

Hafif dolu gözlerle ona baktığında, “Bugün ağlamak yok!” sözüne uymaya devam etti;

“Güzel vakit geçirdin mi?” diye sordu sonra. Bu soru kendisine sorulmalıydı diye düşündü.

“Seninle geçirdiğim toplam günlerden daha iyi miydi dersek hayır ama seninle olduğum her gün bir öncekinin en iyisiydi.”

Şimdi sözünde durmak daha zordu.

Genç kız bunu farketmişti ve ona sorulacak en klasik soruyu sordu, “Madem son yarım saat ve artık olmayacaksın. Bir günün daha olsaydı, bugüne artı bir gün daha yaşamana izin verselerdi onunla ne yapardın?”

Gözyaşlarını artık tutmak istemeyeceğini düşündü genç oğlan. Soru ağırdı, ama ağırlığının önemi yoktu. Bu hayattaki her şey için geçerliydi. Bir şeyler olmuş, bitmiş ve üzerine yaşanacak bir şey kalmamışken konuşmak kolay ve rahat gelirdi her zaman, “Bugünden farklı bir şey yapmazdım sanırım. Çünkü bir gün bütün yaşamımda yapmak istediklerimi yapabilmek için çok kısa bir süre” dedi genç oğlan ama yanılıyordu.

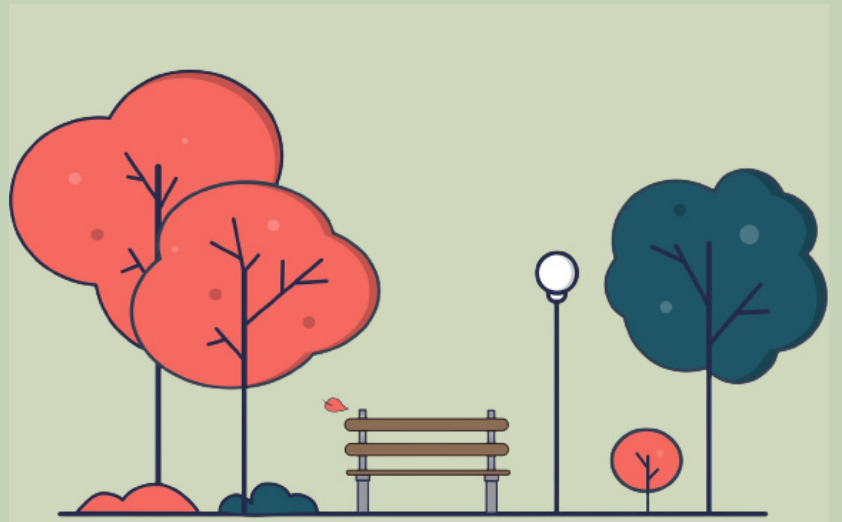
Öyle değil aslında, derken genç kız son yarım saatin sonsuzluğunda, “Yaşamına anlam katan şeyler arasında bu dünyada yaptıkların kadar, isteyipte yapamadıkların da var. Düşünsene, bu bir günde sana bütün hayatın boyunca gitmek, görmek ve yapmak istediğin her şeyin verildiğini. Yaşamının bir anlamı kalmazdı. Evet üzücü ama şu an yapamadığın her şey, senden bana kalan bir yaşam amacı olacak gidemediğin göremediğin her yere gitmek, benim yaşamak için bir sebebim ve hayatın o aslında hep seninle deme şekli olacak.”

“Bir şekilde, seninle olacağım düşüncelerimle fikirlerimle, bana ait olanlarla...”

“Evet, bu beni tekrar yaşamla dolduracak olan şey.”

Aslında gitmek bu dünyadan göçmek sadece fiziksel bir durumdu genç kıza göre. Bedenen yanında olmaması hiçbir zaman yanında olmayacağı anlamına gelmiyordu. Onun düşünceleri, sevdiği her şey, giydiği kıyafetleri ona yol gösteren birer amaca dönüşüyordu. Geçmişinde içinde olduğu her anı onu yaşatmaya, söylediği her söz evrenin sonsuzluğunda yankılanırken kim onun öldüğünden bahsedebilirdi?

Veli TEKE

UYKUNUN ANTRENMAN ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

Sağlığımız için antrenman ve beslenmenin hayatımızdaki etkilerinin öneminden bahsettik. Peki ya uyku üzerimizde ne kadar etkili?

Uyku, gün içinde yaptığımız işlerin hareketlerin ve egzersizlerin gün boyu hasara uğrattığı kasların ve kalbimizin dinlenip ertesi güne hazır olması için gerekli en önemli unsurdur.

Uykusuz kalma suresi artan bireylerde gözle görülen bir yorgunluk sinirlilik dikkat kaybı gözlerde kızarıklık gibi ciddi problemler görülmektedir.

Yapılan araştırmalar günlük en az 7 saat uyumanın gerektiğini söylemektedir. Fakat sporcularda bu durum uykuyla geçen süreyi düşürmektedir.

Uyku boyunca vücudumuz kendi enerji depolarını doldurmaktadır. Uyku süresince kaslar kasılmıyıp yavaşlar ve metabolizma sindirimi yavaşlar. Bu da gece yenen yemeklerin neden kilo olarak depolandığını anlamımıza yardımcı olur.

Gece uykusunun gün içindeki uykudan daha önemli olduğunu anlatmakta da fayda vardır. İhtiyaç duyulan hormonlar gece belli saat aralığında salgılandığı için gün içindeki uykudan dinç kalkarız.

Spor yapan bireylerde ise uyku daha önemlidir. Uyku ile dinlenemeyen kas antrenman esnasında krampa uğrayarak antrenmanın yavaşlanmasına neden olur ve sporcu bunun nedenini anlamayıp antrenmana

SPORTPERVER

her zamanki şiddette devam ederse kasta yırtılma ve kas hasarı, eklemde burkulma gibi sorunlarla karşılaşmaktadır. Yeteri kadar alınmayan uyku aynı zamanda psikolojik sorunlara da yol açmaktadır.

Uykuyu yeterince almayan sporcular başarı olarak geriye düşmeye başlıyor bu durum sonrası ben neden performans kaybediyorum diye düşünerek stres yapan sporcular psikolojik olarak da sorunlar yaşamak zorunda kalıyor.

1 saatlik uyku bana yetiyor demeyin kalbe yetmiyor, uyuyun dinlenin!

Aşırı uyuyup bu sefer de vücudu tembelliğe alıştırmayalım. Her şeyde olduğu gibi uykuda da düzeni yakalayıp güne enerjik başlayalım. Unutmayalım her şeyin fazlası zarar. olduğu gibi uykuda da düzeni yakalayıp güne enerjik başlayalım. Unutmayalım her şeyin fazlası zarar.

İbrahim ÜNSAL

BAYRAMDA MEMLEKET HAVASI

Bayramda memlekete gidiyorum!

Bayramda Dedem Kokotaki Hasan'ın yaşadığı topraklara gidiyorum.

Bayramda, benden 100 yıl önce atalarımın yaşadığı topraklara dokunmaya gidiyorum.

Bayramda, atalarımın yüzdüğü denizlerde yüzmeye gidiyorum.

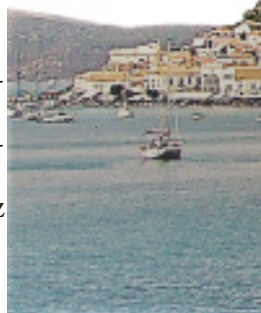
Yunanistan, gezdiğim gördüğüm 18. ülke ama hepsinden özel, hepsinden önemli.

Bu bayramda Ata toprağı Girit'teyim.

Sabah güneşine “Kalimera” demek için memlekete gidiyorum.

Bundan yaklaşık 100 yıl önce, sayısız dizilere veya sinema filmlerine konu olacak bir şey oldu. Bunun adı “Mübadele.” İnsanlar yaşadıkları toprakları bir gecede terk etmek zorunda kaldı. Yanlarına sadece birer ikişer bavul alabildiler. Atalarının topraklarını hatta atalarının mezarlarını bıraktılar geride. Günlerce sürecek yolculuklarına başladılar, kimi gemilerle kimileri takalarla geldi. Kimileri yalnız ayak kimileri yarı çıplak geldi. Hastalık ve ölüm onları hiç yalnız bırakmadı. Yolculuk ana vatanaydı ama ne dilleri aynıydı ne kültürleri.

Hikâye tanıdık geldi mi? Bu benim atalarımın hikâyesi, babamın atalarının, babaannemin, dedemin atalarının hikâyesi. Bu bizim hikâyemiz. Bu, bu toprakların hikâyesi. Bu hikâye nüfus kayıtlarındaki soy ağacınızda çıkan Girit yazısı kadar heyecan verici, ama 4 yaşında anasız babasız göçmen bir kız çocuğı kadar da hüznü.

Atalarının mezarlarını geride bırakanlar, gemilerde hastalıktan veya açlıktan ölen çocuklarını da denize bıraktılar. Bazı kardeşler ayrı şehirlerde indiler o gemilerden ve bir daha birbirlerini göremediler. Yıllar sonra çocukları iz sürdü akrabalarının. Lakaplarını, kültürlerini, dillerini evlerini bıraktılar geride. Ana vatanında ne yerli ne göçmen olabildiler. Ama o kadar çalışkan insanlardı ki yeniden hayat kurdular. Kültürlerini getirdiler, geleneklerini, müziklerini, ninnilerini ya da masallarını hiç bırakmadılar.

Bunları masal gibi okuyorsanız ve inanmıyorsanız, yanılıyorsunuz. Bunların hepsi gerçek. Hâlâ inanmıyorsanız, sizi Mersin'in Akdeniz İlçesine bağlı Bağcılar köyüne götürmek isterim. Nam-ı diğer Giritli Melemez köyü. 100 yıldır aynı ekimler aynı fırınlarda pişiyor. Aynı otlar toplanıp aynı yemekler yapılıyor. Aynı dil konuşuluyor.

Bu köy göçmen Köyü. 100 yıl önce geldiklerinde, bu köy ihsan edilmiş onlara yani bağışlanmış. Biraz hüznü, biraz inatçı yurt edinmişler bu dağ taş.

Kültürlerini de getirmişler, geldiklerinde Mersin'de masada yemek yeme kültürü pek yaygın değilmiş, herkes yer sofrasında tahta kaşıkla yemek yemeyen, göçmenler çatal, bıçak ve kaşıkla masada yemek yemişler. Giritlice ninnilerini, masallarını da getirmişler. Bunları 2022'de duyabilenler şanslı.

İhsaniye köyü mavi beyaz evleri ile göçmen kültürünü yaşatıyor hâlâ bizlere, geç olmadan gidip görün.

Şimdi bir de Ege'nin karşı kıyısına bakalım. Peki, 100 yıl sonra dedemin toprağından geriye ne kaldı? Tam bir hayal kırıklığı. Taş taş üstünde kalmamış ve tarihi eserler tarihin tozlu sayfalarında yerini almış. Girit'in başkenti Heraklion'da sadece bir tane tarihi Osmanlı çeşmesinin olması ve onun da bakımsızlıktan kuruması çok üzücü.

Girit 1669'da fethedilmiş. 1900'lü yıllarda kaybedildiği düşünülürse yaklaşık 250 yıl Osmanlı toprağı olan Girit'teki Osmanlı eseri bir elin parmağını geçmeyecek kadar. Anılarımı aradım, tarihimi aradım ama

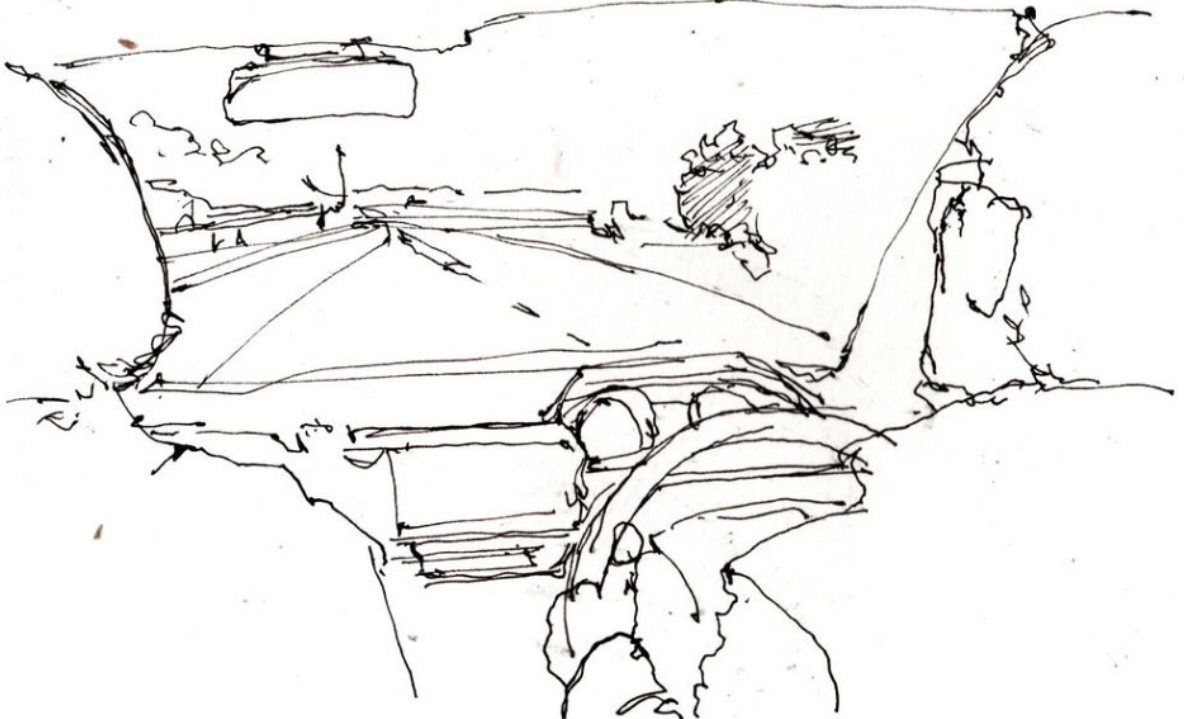

hiçbirini bulamadım maalesef. Her geçtiğim sokakta bir cumbalı ev aradı gözüm ama hiç görmedi. Osmanlı'dan önce var olan Cenevizliler ve Venediklilerin eserleri süslerken Girit'i, atalarımın izleri silinmiş.

Memleket havası alıp dönme hevesiyle geldiğim Girit'ten bir tutam hüznün bir tutam hasretle döndüm, doğup büyüdüğüm topraklara. Ne kaldı dersiniz sende, ihsan edilen toprakların aynı Girit gibi zeytin ağaçları ve üzüm bağları ile yeşertilmesi kaldı. Girit'te baktığım her bağda, Girit'te baktığım her zeytin ağacında İhsaniye köyümü görmem kaldı geriye. Atalarımın kendilerine daha bizden ve daha içten bir yurt edinmesi kaldı geriye. Hoş gelmişler... Hoşça Kal Girit! Αντίο Κρήτη!

Tuğba BADEMCİ

52 Km clones 8:50 am.

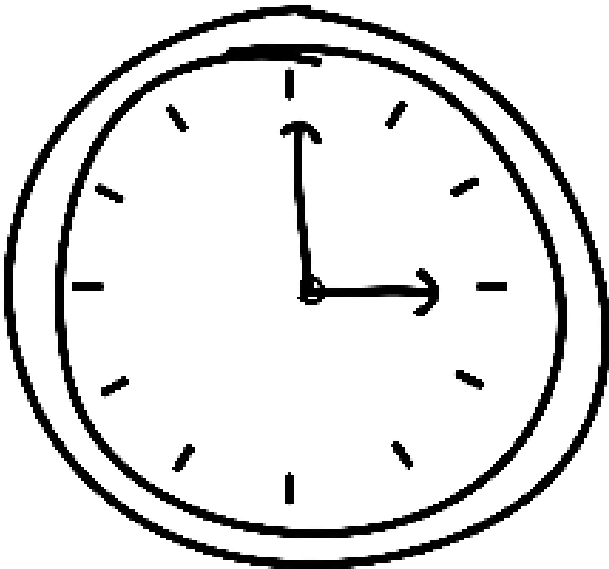
SIHIRLI DURMA ANLARI

Durmadan koşmamız ve bir yerlere yetişmemiz salık verilen dünyada durmak mümkün mü?

Durmak kimine göre felaketken kimine göre de yeniden doğmanın bir yoludur. Bunca koşmamızın sebebi dünyanın da hiç durmaması olabilir mi? Durma dünya, dön dünya, döndür başımı, bir şarkı sözüyken dönmenin ve durmanın bir marifet sayılması da aşikârdır

.Zamanın yetmediğı, yirmi dört saatin uzamasını dileyen modern dünya insanına durmak en büyük felaket gibi gelmez mi? Oysa unuttuğumuz iç saatimizi hatırlasak ve gün doğumuyla başlayan hikâyemizi sükûnetle gün batımında durdurabilsek nasıl olurdu dünya? Sirkadiyen saatimizi hatırlayıp da en azından gün batımında dursak, gün içinde de kendimize “sihirli durma anları” hediye etsek güzel olmaz mı? Evet evet “sihirli durma anları,” koşan modern dünya insanına hediye edilecek, sihirli anlar paketi. Sadece bu anlarda kuşların geçişini seyretmeye, dalgaların çıkardığı sesi duymaya, gün doğumunun ve gün batımının efsunlu güzelliğini izlemeye, yeni patlayan bahar tomurcuğuna bakmaya, topraktan başını çıkaran karıncayı takip etmeye izin verilse nasıl olurdu?

Dursak ve baksak... Belki her gün önünden hızla geçtiğimiz o ağacın bir kuşa yuva oluşunu izlesek. Sonra çıkardığımız hışırtıyla kuşların aceleyle geçişlerini derin bir sükûnetle seyretsek ardından. Dursak ve durduğumuz yerden yeniden hayret etmeyi öğrensek! Sahi insan ne zaman hayret etmeyi bıraktı? Her şeyi büyük bir hoyratlıkla tüketmeye ve her tuhaflığı ne zamandır normal saymaya başladı? Oysaki hayret, ne derin bir kelime.

Günlük hayatta her an oluşan mucizelere hayret etmeyerek ruhumuz ne zaman küflendi o hayretsizlikte? Her gün yüzlerce görsel paylaşım arasında durmanın hayret verici bir şey olduğu kanısına nasıl varıldı? Her an empoze edilen görünür olmalısın ve her anını durmadan paylaşmalısın sarmalına ne zamandır kapıldı? Durmanın içinde hazineler barındırma olasılığına inanmamayı ne zaman seçti? Oysa her şey başlamadan önce durmak mecburiyetinde. Anne karnında durmadan oluşur mu yeni bir can ya da toprak altında durmadan filizlenir mi yeni tohumlar? Bir yerde durmadan, dinlenmeden ve demlenmeden o yerin kıymetini bilebilir mi insan? Bunca koşturma içinde ruhunu bula-

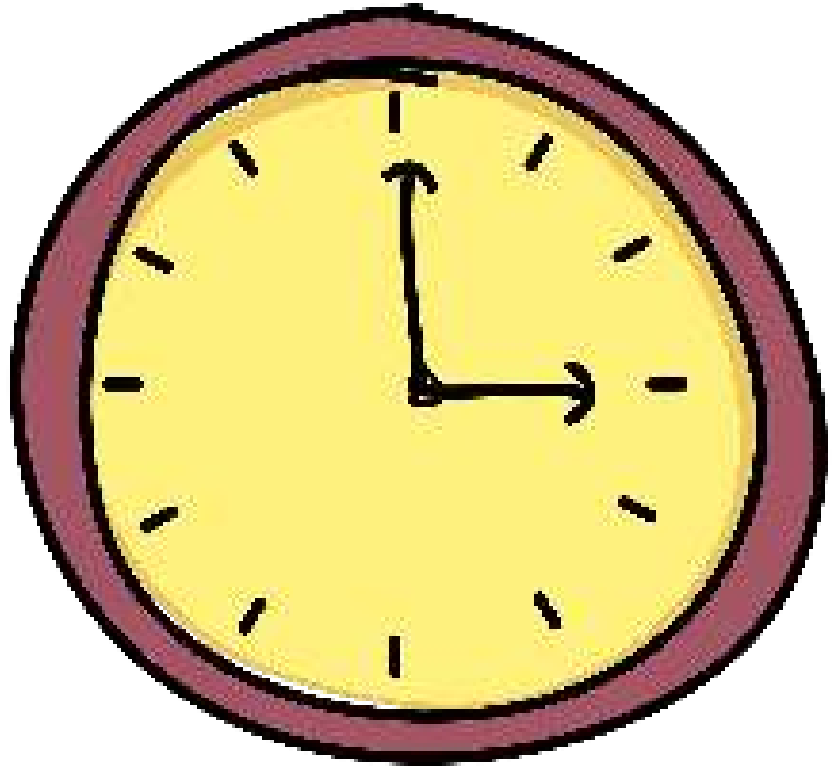
bilir mi bir nefeslik anlarda?

Sanırım cevap yine içimizde, durduğumuz yerlerde ve anlarda. Hangisi daha çok yer eder ruhumuza? Koşarak geçtiklerimiz mi, durup bir nefesle içimize çektiklerimiz mi? Tüm kadim bilgilerde, tüm hikâyelerde anlatılan yaratıcılığın da özgünlüğün de tam da o durma anlarında gizli olduğu gerçeği... Durmanın özünde sakladığı hediyeleri alıp demleyip içinde, en özgün hâliyle karmaşanın içinden sıyrılıp yeni

bir hâle bürünmeli insan.

Kızılderili hikâyesinde anlatıldığı üzere,

“Kayıp bir şehri aramaya gelen batılı arkeologlarla uzun bir yola koyulan yerliler, kabileler hâlinde ilerlerken bir süre sonra durup tüm yüklerini bırakıp bir süre hiç konuşmadan beklerler. Sadece dururlar. Bu duruma şaşırarak batılı arkeologlar bu yaptıklarına bir anlam veremezler. Bir an önce yola koyulmak ve kayıp şehre ulaşmak istemektedirler. Neden bu kadar durduklarını sorduklarında aldıkları cevap, ‘Çok hızlı gidiyoruz, ruhlarımız geride kaldı’ olur.” Batılı arkeologların zamanı hızla yaşama arzularına ne kadar da ters düşen bir cevaptır.

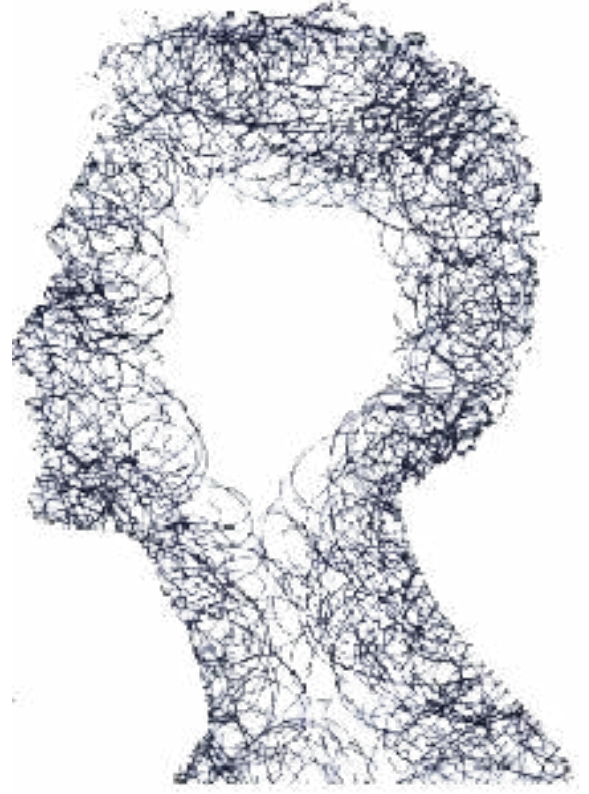
Modern çağda yaşadığımız da tam bu hâl değil mi? O kadar hızlı gidiyoruz ki ruhlarımız geride kalıyor hatta o kadar ileri gidiyoruz ki zaman içinde, ruhumuz olduğunu dahi unutuyoruz. Bir yerde durmadan, dinlenmeden ruhlarına yetişemeyeceklerini bilen kızılderilileri de tarihten silmeye çalışıyoruz. Sahi siz en son en zaman durdunuz ve beklediniz ruhunuzu, bedeninizi bir yerde durdurup? Ne zaman kulak verdiniz zihninizin karmaşasını susturup, ruhunuzun sesine? Ne zaman sadece durup, durmanın özündeki hediye kabul ettiniz? Ne zaman en sevdiğiniz kişilerle durup, susup sadece kalp diliyle konuştunuz? Atıyor mu kalbiniz hâlâ ruhunuzdan bağımsız? Ne zaman yüklerinden arındırıp ruhunuzu, derin bir oh çektiniz içinize? Bunca dönen dünyanın, insanların aksine sadece durmayı, durmanın mucizelerini seçtiniz? Cevaplar içimizde, tam da durduğumuz anlarda. Düşünün derim! Ne zaman çok hızlı gidip ruhunuzu beklediniz bir yerlerde? Hiç yok mu öyle bir an? Olsun. Bu yazı belki de bir vesiledir durmaya, durmanın hediyelerini bulmaya ve o sihirli durma anlarını keşfetmeye!

Hatice ÇEMREK GÜLER
(HIÇ)

DEĞİŞİM FİKİR(PERVER)LE BAŞLAR

Dergimiz Fikirperver üç yaşında. Daha nice 13'üncü, 30'uncu yıllara büyüyerek, üreterek, birlikte girmek dileğiyle...

Dergimizin adında da olduğu gibi fikirleriyle, yazılarıyla değişimin yazılı belgesi. Çünkü değişim fikirle başlar. Fikir bireyseldir ve değişimin temelidir. Ben burada biraz değişimden bahsetmek istiyorum. Çünkü dergimizin anlamına, temeline en yakın kavramlardan biri olduğunu düşünüyorum. Bir insan değişir dünya değişir sözünden hareketle, dergimiz iyiye doğru gelişimin peşinden gitmeye devam edecektir.

Değişim kelimesi son zamanlarda en sık kullanılan kavramlardandır. Dünya hızla değişmektedir. Hiçbir şey aynı kalmamaktadır. 10 yıl öncesinin sorunları şimdi sorun olarak kabul edilmemekle beraber 10 yıl sonrada şu an sorun olanlar hatırlanmayacaktır. 21'inci yüzyılda toplumların en önemli özelliği, mevcut bilgidan yeni bilgiler üretip paylaşarak gelişmeye katkı sağlamaktır. Bu da sürekli yenilenmeyi ve değişimi beraberinde getirmektedir. Değişim, gizli olarak, iyiye doğru gelişimi ifade eder. Değişim bireyden başlar ve daha sonra takım ve örgüte doğru ilerler. Değişim fikri bireyseldir. Ancak birey yenilikçi olsa bile etki alanı sınırlıdır. Birey değişim fikrini takıma yansıtırsa etki alanı genişler ve bir adım sonrası örgütü nasıl değiştiririz olur. Fikri bireyler üretir, takımlar fikir üretmez. Değişimde bireysel fikir üretme başlangıçtır. İşte bu derginin her bir yazarı yazılarıyla, fikirlerini kâğıda, ses kaydına dökerek değişimin öncüleridir.

Çevremizde olan değişimler aslında bize bazı sinyaller verir. Çevre bir çağrı yapar: "Ayak uydur," der. Peki değişim nedir? Değişim, belirsizlikleri belli standartlara oturtmaktır. Bugünle gelecek arasında bir tutarlılık sağlamak ve bunun nasıl yönetilmesi gerektiğinin çerçevesini çizmektir.

Değişim, gizli olarak, iyiye doğru gelişimi ifade ettiği için herkes tarafından istenmez. Çünkü bir örgütte yapılan değişimde biri kazanır diğeri kaybeder ya da biri önem kazanır diğeri önemini kaybeder. Bu unsurlar değişime direnci nasıl yönetirim sorusunda temel oluşturur. Hızlı değişimler ise insanların sert tepkilerine yol açar, bunun için zamana ihtiyaç vardır.

Bütün dünyada olduğu gibi biz de benzeşerek değişiyoruz. Değişim iki türdür; trendi yaratanlar ve trendi takip edenler. Birincisinde yaşam tarzı belirlenir, ikincisinde ise trendlere ayak uydurulur. Değişimde bilgi sahibi olan mevcut durumu ortaya koyar, yöntem sahibi yöntemleri belirler, vizyon sahibi arzulan durumu ortaya koyar. Değişim yönetilmelidir. Değişim yönetimi ile değişen çevresel şartlara uyumlu, yeni ihtiyaçları karşılayan, çabuk uyum sağlayabilen, esnek, daha etkin bir yapıyı yakalaması amaçlanır.

Bilgi sahibi olan, mevcut durumu ortaya koymalıdır. Mevcut durum ve çevresel şartlar, nerede olduğunun bir göstergesi olarak, çevrede olanların sinyallerini vermektedir. Bu sinyallere göre, vizyon sahibi arzulan durumu ortaya koymalı ve yöntem sahibi de bu duruma götürececek yöntemlerle bu sinyallere nasıl cevap veririz sorusunun cevabını aramalıdır. Arzulan durum ve bu duruma götürececek yöntemlere giden yolda mevcut durum tek tek ele alınıp, mevcut durum çözülüp, değişim ortaya konmalıdır. Bunu sağlayacak usuller ise; ekip oluşturma, motivasyon, güven, yalın bir yapı oluşturmaktır.

Değişim için öncelikle ekip oluşturulmalıdır. Fikirperver'in yolculuğu ise 3 yıl önce bu derginin değerli üyeleri Derya, Cengiz ve Akif'in oluşturduğu ekibin "Biz bu ülke için, gençler için ne yapalım?" sorusuna cevap aramalarıyla başladı. Ve bu güne geldi. Etkin ekip ile dünya yerinden oynatılır. Fikirperver ekibi de yeni projeleri ile bu mecrayı yerinden oynatacak. Bunun açıklamasını o değerli ekibe bırakıyorum ve ekip oluşturma konusuna devam ediyorum. Kuruma vizyon kazandıracak temel yapıtaşını etkin ekip çalışmasıdır. Büyük kurumların yönetiminde hiçbir büyük başarı, ekip çalışması olmadan, sadece bireysel yaklaşımlarla gerçekleşemez. Ekip denilince de akla sadece üst yönetimdeki beş on tepe yöneticisi gelmemelidir. Salt yöneticiler değil, tüm çalışanlar bu ekibin bir parçası olmalıdırlar. Değişim projesinin ilk adımı doğru ekibi

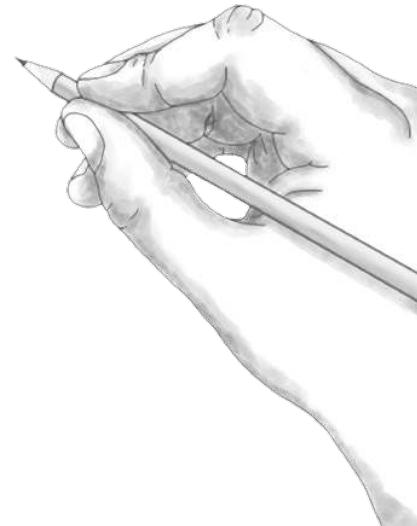

ve Değişim Yönetimi Eğitimi vererek, öncelikle değişime olan ihtiyaç anlatılıp, farkındalık yaratarak, tüm üst düzey yönetimi buna inandırmak başta gelmelidir. Çünkü bu değişim projesi ancak uyumlu bir ekip oyunu başlatılarak gerçekleştirilebilir. Çünkü bu bir takım oyunudur. Bunun yanında liderlik vasıflarını geliştirerek liderin liderlerini ortaya çıkararak, her üst düzey yöneticinin, ayrıca birlikte çalıştığı ekip arkadaşlarını peşinden sürükleyecek yönetim anlayışını sergilemesini temin etmek gerektir.

Bir liderin asıl görevi ekip arkadaşlarının uyumlu çalışmasını sağlamaktır. Oluşacak olan yeni düzeni kavrayamayanlara eğitim saatleri artırılarak yardım edilmeli, hâlâ direnç gösterenler ise bunu yapabileceklerle değiştirilmelidir. Direnç gösterenler değişimi gerçekleştirecek ekipte değil de başka birimlerde istihdam edilerek buralarda faydalanılmaya çalışılmalıdır.

Motivasyon aracı hemen hemen her yerde ödüllendirme olarak görülmektedir. Hâlbuki bundan önce adil olmak, objektif olmak, çalışma ortamlarının sağlıklı olması, çalışma süreleri ve güven önde gelmelidir. Bunlar çalışan memnuniyetini artırıcı unsurlardır. Çalışan memnuniyetinin arttığı bir kurumda, motivasyon yüksek olacaktır. Stratejik motivasyon yönetiminde temel amaç tespit edilerek motivasyon yönetimi yapılmaktadır. Buna göre hangi davranışın ödüllendirileceği açıkça ortadadır. Gelişmesini istediğiniz davranış ödüllendirilmelidir. Bir diğer ödüllendirilmesi gereken davranış ise zihinsel katkıyı örgütün gelişmesini yaymak için önerileri ödüllendirmek olmalıdır. Böylece “Her işi en iyi yapan bilir” prensibi ile işi yapanlardan gelen öneriler, zihinsel katkılar, örgütün yönetim, geliştirme ve öğrenme süreçlerine katkı sağlayacaktır.

Sık sık kullanılan terimlerden “Güven” tüm sosyal katmanları saran bir olgudur. Başarının temel araçlarından biri güvendir. Öncelikle kişi kendine güvenmelidir. Kendine güvenen, kendisini motive edebilecek, başarılı sonuçlarla kendisine özgüveni artacaktır. Kişi; kendine güvenin yanında, birlikte çalıştığı ekip arkadaşlarına da güvenerek, birlikte çalışmaya uyumlu, bir işi başardıkça, ekip arkadaşlarının en iyi olduklarına inanan ve güven duyan olacaktır. Çalışan sisteme de güven duyacaktır, yani sorumluluk alışına, işbirliğine güven duyacaktır. Son olarak kişi dışarıdakilere de güven duyacaktır. Başarılı çalışmalarına destek alacağına güven duyacaktır. Böylece örgütsel ve bireysel performans artacak, sinerji oluşacak, sosyalleşme sağlanacak, açık iletişim oluşacak, saygı ve sevgi paralelinde bulunan tüm duygular gelişecek, işbirliği artacak, sorumlu davranış biçimleri artacaktır.

Son us ise daha yalın bir örgüt/teşkilat yapısı oluşturulmalıdır. Örgütler, hiyerarşik kademe sayılarını azaltarak, yapılarını daha basık hâle getirip örgütün üst kademeleri ile alt kademeleri arasındaki mesafeyi kısaltma yoluyla değişimi sağlamaya çalışmaktadırlar. Kademe azaltmanın temel hedefi, örgütü daha yalın hâle getirmek, karar veren ile işi fiilen yapan arasındaki mesafeyi kısaltmaktır. Bu çalışmalar sonucunda, örgütteki gereksiz birimlerin kaldırılması ve ihtiyaç duyulan birimlerin kurulması sağlanarak, örgüt şeması üzerinde günün gereklerine uygun düzenlemelerin yapılması hedeflenmektedir. Örgütler belirli bir çevre içerisinde faaliyetlerini sürdürürler. İçinde buldukları çevre hızlı ve sürekli bir değişim halindedir. Teknolojik, ekonomik ve birçok faktörlerde meydana gelen değişimler örgütlerin önüne yeni fırsatlar ve tehditler koyarlar. Bu fırsat ve tehditleri olumlu yönde değerlendirebilmek için değişimler yakından ve sürekli izlenmek zorundadır. Bununla birlikte çevrelerinde meydana gelen değişimlere karşı örgütlerin kendilerini uyumlu hâle getirmeleri gerekir. Bununla da yetinmeyip hizmet, yapı, süreç gibi çeşitli faktörlerde yeni geliştirdiği teknik ve yöntemlerle çevredeki değişimlere katkıda bulunurlar. Kısacası örgütler hiçbir zaman iç ve dış çevrelerinde meydana gelen değişimlerin dışında kalamazlar.

Değişim benzemekle başlar. Değişim birilerine benzemekle de gerçekleşir. Üçüncü yaşımızda, değişime inanan ve bunun için kafa yoran, fikir üreten, katma değer yaratan Fikirperver ailesinin daha da büyümesi ve daha nice yıllar ülkemizin kalkınması ve refahına katkısına devam etmesi dileğiyle...

Biz birlikte güzeliz.

Sağlıcakla kalın, hoşça kalın.

Mehmet Ali KESKİNKILIÇ

Kaynakça: Barca, Mehmet, (2010), “Değişim Yönetimi ve Örgüt Geliştirme Ders Notları (Yayınlanmamış)”, Ankara: Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, İnsan Kaynakları Yönetimi ve Kariyer Danışmanlığı Anabilim Dalı Yüksek Lisans Programı.

SİZDEN GELEN FOTOĞRAFLAR

ŞEYMA ARKIN

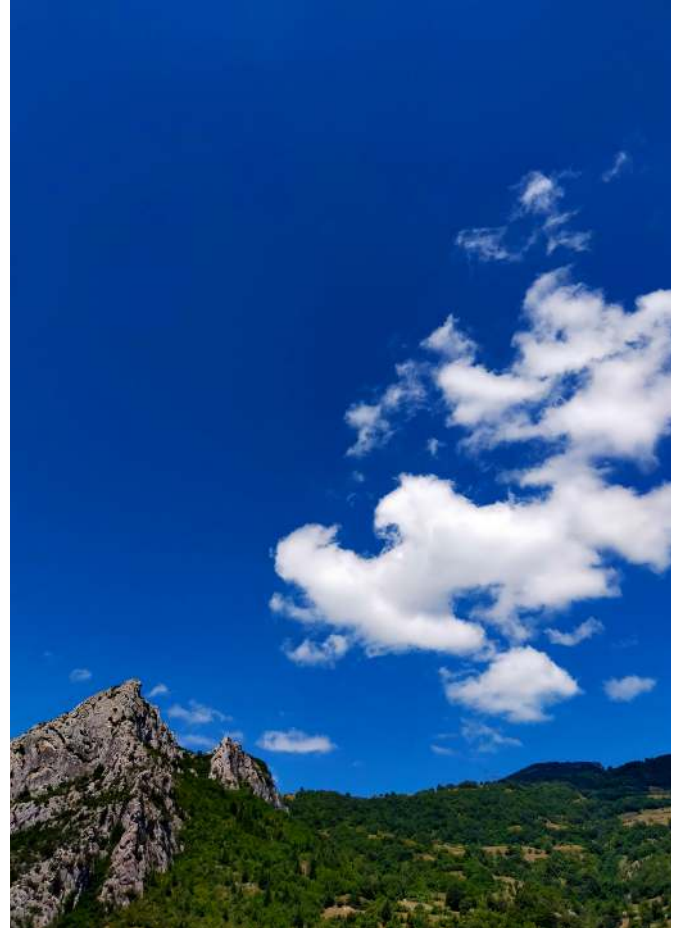
METİN SET

BEYDA TOPAN

BÜŞRA AYRANCIOĞLU

RHAT DAVUL

Şahsen ben insanları yargılamak yerine, onları anlamaya çalışmaktan zevk alıyorum.

Stefan Zweig

Güvenli sularda fazla yüzdüm. Şimdi boğulma vakti.

Sylvia Plath

“Her şeyden hoşlanman gerekmez.
Yalnızca anlamalısın.”

Ernest Hemingway

Neşeli manzaraların altında hüznün yattığı görülür.

Nikolay Gogol

Kasım 2017' de üniversite öğrencileri tarafından başlatılan köy okullarına kütüphane kurma projesi bugün itibariyle **28 okula ulaşmıştır**. İncelemek için sosyal medya hesaplarını ziyaret edebilirsiniz.

Gidilen okul sayısı: 28
Götürülen kitap sayısı: 10175
Toplanan kitap sayısı: 12117

 Geleceğimiz Kitapta

 @geleceğimizkitapta